

Примітка 1. Інформація про кредитну спілку

Кредитна спілка «Бойківщина» (далі – кредитна спілка), код ЄДРПОУ 23955635, створена відповідно до Закону України «Про кредитні спілки». Під час виконання своїх функцій керується законодавчими актами України та нормативно-правовими актами державних регуляторів, зокрема: Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) та з 01.07.2020 р. Національного банку України (далі – НБУ).

Кредитна спілка - заснована і діє на підставі рішення установчих зборів її засновників від 17.10.1996. Державна реєстрація кредитної спілки здійснена Виконавчим комітетом Дрогобицької міської Ради Львівської області 13.05.2004 № запису 1414 120 0000 000396. (Свідоцтво серія АОО № 450265).

Реєстрація фінансової установи здійснена Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України 13.05.2004 № ріш. 569 (реєстраційний № 14100263), про що видане Свідоцтво серії КС № 188.

Кредитна спілка – неприбуткова організація, яка заснована фізичними особами на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки, **зокрема:**

- надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі. Отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть також фермерські господарства та приватні підприємства, які знаходяться у їх власності. Розмір кредиту, наданого одному члену кредитної спілки, не може перевищувати 20 відсотків від капіталу кредитної спілки;
- залучає на договірних умовах внески (вклади) своїх членів на депозитні рахунки як у готівковій, так і в безготівковій формі. Зобов'язання кредитної спілки перед одним своїм членом не можуть бути більше 10 відсотків від загальних зобов'язань кредитної спілки;

Для кредитної спілки отримання прибутку не є метою її діяльності.

Членами кредитної спілки є громадяни, які належать до Всеукраїнської громадської організації «Бойківське етнологічне товариство».

Кредитна спілка є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання фінансових послуг, передбачених Законом України «Про кредитні спілки». Реєстрація фінансової установи здійснена Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України 13.05.2004 № ріш. 569 (реєстраційний № 14100263), про що видане Свідоцтво серії КС № 188.

Кредитна спілка здійснює діяльність, яка потребує отримання ліцензій відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема діючими ліцензіями на дату затвердження звітності є::

	Номер рішення Нацкомфінпослуг	Дата видачі	Термін дії
Ліцензія на залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення	№162	26.01.2017	Безстрокова
Ліцензія на надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту	№163	26.01.2017	Безстрокова

Місцезнаходження, за яким знаходиться та здійснює діяльність виконавчий орган кредитної спілки, є адреса: 82100, Львівська обл., м.Дрогобич, площа Ринок, буд.15.

Кредитна спілка здійснює діяльність через відокремлені підрозділи. На звітну дату до структури кредитної спілки входять 8 структурних підрозділів, у т. ч.: центральний офіс кредитної спілки та 7 зареєстрованих відокремлених структурних підрозділів у вигляді відділень (на 31.12.2020 - 9 структурних підрозділів, у т. ч.: центральний офіс та 8 відокремлених підрозділів), які розташовані у Львівській та Закарпатській областях. Інформація про місцезнаходження та режим роботи відділень наведена на (веб) сайті кредитної спілки за ел.адресою <https://www.boykivschina.com.ua>.

Органами управління кредитної спілки є загальні збори (*вищий орган управління*), спостережна рада, ревізійна комісія, кредитний комітет, правління. Виконавчим органом є правління кредитної спілки, яке здійснює управління поточною діяльністю кредитної спілки. Правління вирішує всі питання діяльності кредитної спілки, крім тих, що належать до компетенції загальних зборів, спостережної ради та кредитного комітету. Правління кредитної спілки

очолює голова правління. Нагляд за діяльністю правління здійснює спостережна рада кредитної спілки, члени якої обираються загальними зборами членів кредитної спілки у відповідності до чинного законодавства.

Ця фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року (включаючи порівняльні дані), затверджена до випуску рішенням голови правління кредитної спілки 05.08.2022.

Примітка 2. Економічне середовище, в умовах якого кредитна спілка здійснює свою діяльність

Діяльність кредитних спілок в Україні відбувається в умовах політичних та економічних змін, в умовах фінансової нестабільності, активних змін законодавства, в умовах поширення пандемії COVID-19, в умовах загострення російсько-українського конфлікту та в умовах відкритого воєнного нападу Російської Федерації на Україну.

Регулювання діяльності кредитних спілок

Для підвищення ефективності нагляду державний регулятор небанківських фінансових установ - НБУ впроваджує ризик-орієнтований підхід з урахуванням суспільної значимості установ (пропорційний підхід). у 2021 році Національний банк прийняв 17 нормативно-правових актів, які стосуються регулювання небанківського фінансового ринку.

НБУ відносить кредитні спілки до високо ризикових фінансових установ, оскільки вони здійснюють залучення коштів від своїх членів. НБУ активно переглядає та впроваджує нормативно-правові акти, якими регламентується діяльність кредитних спілок, щоб забезпечити належне регулювання та дієвий нагляд. Зокрема з 1 січня 2022 року кредитні спілки звітуватимуть за новими правилами. З цієї дати набирають чинності нові Правила складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України, затверджені постановою Правління НБУ від 25 листопада 2021 року №123 (далі – Правила №123). Крім цього з 1 січня 2022 року набрали чинності нові ліцензійні умови, затверджені постановою НБУ №153 від 24 грудня 2021 року.

Зміни в законодавстві, яке регулює діяльність небанківських фінансових установ, можуть мати різні наслідки для кредитних спілок. Регулювання в умовах воєнного стану див. примітку 23 «Події після дати балансу».

Вплив пандемії COVID-19

Пандемія COVID-19 та суворі обмеження, спрямовані на стримування її поширення, уже суттєво вплинули і продовжують впливати на економіку України, а невизначеність щодо сценарію розгортання подій і строків подолання пандемії надзвичайно ускладнює прогнозування майбутнього. Ці події створили безпрецедентний для багатьох компаній, в т.ч. кредитних спілок, рівень невизначеності та ризику. Ця ситуація може мати вплив як на безперервність діяльності кредитних спілок, так і на різні аспекти їх фінансового звітування.

Враховуючи те, що у зв'язку із заходами, що вживаються для стримування поширення вірусу існує велика кількість невідомих факторів, в т.ч. зростання безробіття, обмеження, а в окремих випадках, й зупинення діяльності бізнесу, - керівництву кредитної спілки складно висловити точність у своїх прогнозах. Однак, керівництво кредитної спілки вважає, що прямий вплив від зазначених подій може позначитись на зміні справедливої вартості фінансових активів через їх знецінення. Через обставини, пов'язані з пандемією, існує вірогідність того, що позичальники кредитної спілки можуть зазнати фінансових труднощів та будуть неспроможні обслуговувати кредитну заборгованість за визначеними у договорах графіками, наслідком чого може бути потенційне збільшення очікуваних кредитних збитків. Необхідність перерахунку забезпечень за кредитами, а також тимчасовий період «кредитних канікул», що встановлюється кредитною спілкою для своїх членів, може призвести до зростання витрат чи зниження доходів, що позначиться на фінансових результатах кредитної спілки.

Вплив військової агресії Російської Федерації проти України

Напружена політична ситуація з листопада 2021 року, яка виникла внаслідок загрози військового вторгнення Російської федерації в Україну, закінчилась відкритим воєнним нападом Російської Федерації за підтримки Білорусі на Україну, який розпочався о 5:00 24 лютого 2022 року (*опис подій див. примітку 23 «Події після дати балансу»*).

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року.

На період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені Конституцією України. Також можуть вводитися тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового

режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Ці події спричинили невизначеність економічної ситуації та подальшого її негативного впливу на економіку країни в цілому та на операційну діяльність кредитної спілки зокрема. В умовах воєнного стану критично важливим є забезпечення належного та безперервного функціонування діяльності суб'єктів господарювання.

Наслідки війни неможливо передбачити. Безпосередній вплив цих обставин та подій на діяльність кредитної спілки на даний час не може бути визначений.

Надалі зазначені чинники можуть мати різноспрямований вплив на результати діяльності та фінансовий стан кредитної спілки. Однак міру такого впливу на сьогодні не можна достовірно визначити. Керівництво кредитної спілки ретельно стежить за поточним станом та розвитком подій і вживає необхідних заходів для послаблення впливу негативних чинників.

Представлена фінансова звітність відображає оцінку керівництва щодо можливого впливу умов здійснення поточної діяльності на операції та фінансовий стан кредитної спілки. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнятися від оцінок керівництва кредитної спілки.

Примітка 3. Основи подання фінансової звітності

На виконання вимог ст.12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», фінансова звітність кредитної спілки станом на 31.12.2021, була складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ) та тлумачення до них, затверджених Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку уключаючи всі раніше прийняті діючі МСФЗ, які опубліковані на офіційному сайті Міністерства фінансів України.

Відповідно до МСБО 1, кредитна спілка розкриває інформацію стосовно попереднього періоду щодо всіх сум, наведених у фінансовій звітності поточного періоду. Ця фінансова звітність містить:

- звіти про фінансовий стан на 31.12.2020 та на 31.12.2021
- звіти про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 та 2020 роки;
- звіти про рух грошових коштів, складені за прямим методом за 2021 та 2020 роки;
- звіти про власний капітал за 2021 та 2020 роки
- примітки, що містять стислий виклад суттєвих облікових політик, порівняльну інформацію та інші пояснення.

Особливості розкриття інформації в фінансовій звітності, які враховують специфічні особливості діяльності кредитних спілок, представлено у [примітці 6](#).

Враховуючи достатній рівень капіталу кредитної спілки та її фінансовий стан, керівництво кредитної спілки вважає обґрунтованим в зазначених умовах складання цієї фінансової звітності на основі припущення, що кредитна спілка є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Національною валютою України є гривня. Гривня є також валютою обліку кредитної спілки і валютою подання цієї фінансової звітності. Усі фінансові дані подані у гривнях, округлених до тисяч.

Примітка 4. Принципи облікових політик

Фінансова звітність була підготовлена на основі облікових політик та облікових оцінок, чинних станом на 31 грудня 2021 року, як описано нижче. Вони використовувались в усіх періодах, що представлені у фінансовій звітності.

Огляд стандартів, поправок та інтерпретацій МСФЗ, які випущені але ще не є чинними, і тих які не були прийняті раніше кредитною спілкою представлено у [примітці 5](#).

Основами оцінки, що застосовувались під час складання фінансової звітності, є історична собівартість, за винятком статей, зазначених в основних положеннях облікової політики, що наведені нижче, коли використовуються такі види оцінки, як амортизована собівартість або справедлива вартість.

1. Фінансові інструменти. Основні методи оцінок

Визнання, первісна оцінка та припинення визнання

Кредитна спілка визнає фінансовий актив або фінансове зобов'язання у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли вона стає стороною договірних домовленостей щодо цього

інструмента.

Операції з фінансовими інструментами визнаються в звіті про фінансовий стан на дату розрахунку, тобто на дату його надання (отримання) і первісно оцінюються за справедливою вартістю, скоригованою на витрати на проведення операції, за винятком тих, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, які первісно оцінюються за справедливою вартістю.

Справедливою вартістю фінансового інструменту під час первісного визнання є ціна операції (тобто вартість наданих або отриманих коштів) скоргована на витрати на проведення операції, за винятком тих, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, які первісно оцінюються за справедливою вартістю.

Витрати на проведення операції - це додаткові витрати, на придбання, випуск або вибуття фінансового активу чи зобов'язання і які не були б отримані (сплачені), якби операція не відбулася. Витрати на проведення операції, наприклад, включають виплати та комісійні, сплачені за надання (отримання) фінансового інструменту, витрати на реєстрацію та оцінку заставного майна, а також податки та збори, що стягуються при перереєстрації права власності і т.ін.

Витрати на проведення операції не включають премій або дисконтів за борговими інструментами, витрат на фінансування, внутрішніх адміністративних витрат чи витрат на зберігання.

Прибуток або збиток при первісному визнанні виникає лише тоді, коли є різниця між справедливою вартістю та ціною операції (угоди), підтвердженням якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку, або метод оцінки, який у якості базових даних використовує лише дані з відкритих ринків.

За відсутності активного ринку основою для визначення поточної справедливої вартості є дані про останні договори, здійснені між непов'язаними сторонами. Суми, що отримані під час проведення примусових операцій (вимушений розпродаж майна в рахунок погашення боргів, під час ліквідації тощо), не є справедливою вартістю.

Для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, щодо яких немає інформації про ринкові ціни із зовнішніх джерел, використовуються такі методики оцінки, як дисконтування грошових потоків та аналіз фінансової інформації про об'єкти інвестування.

Якщо вплив дисконтування майбутніх грошових потоків, що очікується отримати від таких фінансових інструментів, є несуттєвим справедлива вартість визначається в сумі собівартість операції при визнанні фінансового інструменту.

Застосування методики оцінки може потребувати припущень, що не підкріплені ринковими даними. У цій фінансовій звітності інформація розкривається в тих випадках, за яких заміна такого припущення можливим альтернативним варіантом може призвести до суттєвої зміни сум прибутку, доходів, витрат, загальної суми активів чи зобов'язань.

Подальша оцінка фінансових активів та фінансових зобов'язань описана нижче.

Кредитна спілка **припиняє визнання фінансових активів**, коли (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність або (б) Кредитна спілка припинила здійснювати контроль над активом.

Кредитна спілка може **припинити визнавати** (списати з балансу) **фінансове зобов'язання** тільки після його погашення, тобто коли зобов'язання буде погашено, анульовано або припинено з закінченням терміну його дії, або при звільненні позичальника від зобов'язань кредитором або за законом.

Подальша оцінка фінансових активів

В залежності від бізнес - моделі, використовуваної кредитною спілкою для управління фінансовими активами, та від характеристик фінансового активу, пов'язаних з передбаченими договором потоками грошових коштів, фінансовий актив оцінюється :

- за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка (отримання в зазначені терміни потоків грошових коштів, які є виключно платежами основного боргу та відсотків на непогашену суму основного боргу); або
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід або за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою вартістю тільки у випадку, якщо він відповідає обом нижченаведеним умовам і не класифікований як оцінюваний за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:

- він утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання активів для отримання

- передбачених договором грошових потоків; і
- його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів на непогашену частину основної суми.

Всі інші фінансові активи класифікуються як оцінювані за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Амортизована вартість – це вартість при початковому визнанні фінансового інструмента мінус погашення основної суми боргу плюс нараховані проценти, а для фінансових активів – мінус будь-яке зменшення вартості щодо понесених збитків від знецінення. Нараховані проценти включають амортизацію відстрочених витрат за угодою при початковому визнанні та будь-яких премій або дисконту від суми погашення із використанням методу ефективної процентної ставки. Нараховані процентні доходи та нараховані процентні витрати, в тому числі амортизований дисконт або премія (у тому числі комісії, які переносяться на наступні періоди при первісному визнанні, якщо такі є), не відображаються окремо, а включаються до балансової вартості відповідних статей у звіті про фінансовий стан.

Метод ефективної процентної ставки – це метод розподілу процентних доходів або процентних витрат протягом відповідного періоду з метою отримання постійної процентної ставки (ефективної процентної ставки) від балансової вартості інструмента.

Ефективна процентна ставка – це процентна ставка, за якою розрахункові майбутні грошові виплати або надходження (без урахування майбутніх кредитних збитків) точно дисконтуються протягом очікуваного терміну дії фінансового інструмента або, у відповідних випадках, протягом коротшого терміну до чистої балансової вартості фінансового інструмента. Розрахунок поточної вартості включає всі гонорари та комісійні виплати, сплачені або отримані сторонами договору, що є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки.

Кредитна спілка не отримує ніяких додаткових гонорарів та додаткових комісійних зборів, які є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка, витрат на операції та всіх інших премій чи дисконтів, тому ефективна ставка відсотка дорівнює номінальній ставці, тобто тій, що визначена договором.

Класифікація фінансових активів після первісного визнання не змінюється, так як властиві обмеження щодо господарської діяльності кредитної спілки не дозволяють змінювати свою бізнес-модель з управління фінансовими активами. Класифікація фінансових зобов'язань після первісного визнання не підлягає зміні.

Знецінення фінансових активів, що обліковуються за амортизованою вартістю.

Кредитна спілка здійснює оцінку знецінення у відповідності до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» для активних операцій, облік яких ведеться за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. У відповідності з загальним підходом в залежності від міри погіршення кредитної якості з моменту початкового визнання кредитна спілка відносить фінансові інструменти до одної з наступних стадій оцінки знецінення:

- **Стадія 1.** Умови договору **виконуються** (для договорів без прострочення або до 30 днів прострочення). Відсутнє значне зростання кредитного ризику. Застосовується колективне резервування для кредитів без історії кредитних проблем (тобто якщо ніколи не було простроченості ≥ 30 днів), яке має 1-річний період спостереження очікуваних кредитних збитків.
- **Стадія 2.** Умови договору **виконуються не повністю**. Відбувається значне зростання кредитного ризику. Застосовується колективне резервування за типом кредиту для кредитів із заборгованістю (зазвичай з порушенням платіжних зобов'язань ≥ 31 днів, але < 60 днів та з порушенням платіжних зобов'язань ≥ 61 днів, але < 90 днів), навіть якщо заборгованість ліквідовано, але критерії «Стадії 3» не досягнуті. Оцінюються очікувані кредитні збитки протягом всього строку дії кредиту.
- **Стадія 3.** Умови договору **не виконуються**. Об'єктивне свідчення знецінення (дефолту). Застосовується індивідуальний аналіз кредитів та їх застави. **Стадія 3 призначена для:** (а) найбільших кредитів кредитної спілки, коли по них заборгованість ≥ 30 днів; і (б) інші кредити, по яких заборгованість зберігається протягом значного періоду часу і які знаходяться в категорії «непогашених» (тобто, прострочені > 90 днів, але не ≥ 180 днів та з порушенням платіжних зобов'язань > 180 днів). Оцінюються очікувані кредитні збитки протягом всього строку дії кредиту.

Основними критеріями істотного збільшення кредитного ризику для кредитної спілки може бути порушення платіжних зобов'язань більш ніж на 30 днів, очікувана або проведена реструктуризація, погіршення фінансового стану позичальника та інше.

Основними ознаками знецінення для кредитної спілки може бути порушення платіжних зобов'язань більш ніж на 90 днів, реструктуризація, яка здійснюється з погіршенням фінансового стану і несе прями фінансові втрати, тощо.

Позиції, що зазнають кредитного ризику, **піддаються постійному моніторингу**, що може призвести до перенесення позиції на інший рівень кредитного ризику.

Для розрахунку розміру очікуваних втрат за стандартом МСФЗ 9 кредитна спілка використовує наступні складові:

- **Ризик дефолту** – компонент розрахунку суми резерву, що відображає ймовірність припинення виконання боржником/контрагентом своїх зобов'язань. Цей компонент встановлюється відповідно до методики класифікації позичальників по групах ризиків, застосованою спілкою;
- **Історичні данні по втратах** - компонент розрахунку суми резерву, що відображає рівень втрат (збитків) унаслідок дефолту боржника/контрагента;
- **База для розрахунку резерву** - компонент розрахунку розміру резерву, що складається з таких складових: основна заборгованість за кредитом, нараховані доходи, оціночна вартість застави.

Кредитна спілка при розрахунку розміру очікуваних втрат також використовує нормативні вимоги викладені в «Положенні про обов'язкових фінансових нормативів та вимог, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами кредитних спілок», затвердженому розпорядженням Нацкомфінпослуг від 19.09.2019 № 1840 (далі — Розпорядження №1840), в частині:

- визначення рівня простроченості із врахуванням кількості днів простроченості;
- мінімального розміру ймовірності дефолту члена кредитної спілки;
- мінімального значення коефіцієнта покриття боргу заставою.

Спеціалізоване програмне забезпечення кредитної спілки розраховує умовні дні прострочення, класифікує кредити за рівнями прострочення та розраховує необхідний резерв автоматично відповідно до вимог Розпорядження №1840. При цьому:

- кредитна спілка може класифікувати договір кредиту за більш високою категорією, ніж це визначено у Розпорядженні №1840, якщо внаслідок оцінки (аналізу) договору кредиту відповідно до вимог МСФЗ, включаючи ситуацію з вартістю застави, фінансового стану боржника, витрат на компенсацію боргових зобов'язань (у тому числі судові витрати тощо), або інших умов, які могли б призвести до збільшення кредитного ризику, прогнозується більше збитків, ніж передбачено рівнем простроченості договору кредиту згідно з класифікацією, відповідно до Розпорядження №1840.
- якщо кредитна спілка вище оцінює ймовірність дефолту члена кредитної спілки, резерв під очікувані кредитні збитки формується кредитною спілкою в більшому розмірі, ніж визначено Розпорядженням №1840, відповідно до порядку, визначеного внутрішніми положеннями кредитної спілки, але не може бути більше ніж сума залишку зобов'язань за договорами кредиту на таку саму дату.

При оцінюванні очікуваних кредитних втрат за кожним кредитом позичальника кредитна спілка розглядає декілька сценаріїв повернення коштів позичальником та бере до розрахунку кожен із них.

Вважається, що зменшення корисності фінансового активу чи групи фінансових активів відбувається тільки тоді, коли існують об'єктивні ознаки зменшення корисності в результаті однієї чи більше подій, що настали після первісного визнання активу («випадок виникнення збитків»), і такий випадок або випадки виникнення збитків мають вплив на очікувані майбутні грошові потоки від фінансових активів чи групи фінансових активів, який може бути достовірно визначений.

Об'єктивні ознаки зменшення корисності можуть включати такі події:

- прострочення будь-якого чергового платежу, при цьому несвоєчасна оплата (порушення боржником умов договору);
- позичальник зазнає суттєвих фінансових труднощів, що підтверджує отримана кредитною спілкою фінансова інформація про позичальника;
- платоспроможність позичальника погіршилася внаслідок змін загальнонаціональних або місцевих економічних умов, які чинять вплив на діяльність позичальника;
- ймовірність банкрутства або іншої фінансової реорганізації боржника або емітента;
- вартість забезпечення суттєво зменшилась у результаті погіршення ситуації на ринку.

Ідентифікація єдиної конкретної події може виявитись неможливою, але сукупний вплив кількох подій може призвести до кредитного знецінення фінансових активів.

Кредитна спілка визначає, чи існують об'єктивні ознаки зменшення корисності фінансових активів чи групи фінансових активів на кожен звітну дату.

На кожен наступну звітну дату після первісного визнання кредитна спілка оцінює рівень змін очікуваного кредитного ризику за фінансовим інструментом із дати його первісного визнання. Збитки від знецінення фінансових активів обліковуються з використанням рахунків резерву. На кожен звітну дату кредитна спілка визнає очікувані кредитні збитки або суму їх відшкодування у разі позитивних змін (збитки чи прибутки від знецінення) у складі Звіту про прибутки та збитки.

Активи, погашення яких неможливе, **списуються за рахунок сформованого резерву під знецінення** після завершення всіх необхідних процедур щодо відшкодування і після визначення остаточної суми збитку.

Резерв під знецінення за фінансовими активами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід визнається в складі іншого сукупного доходу і не зменшує балансову вартість фінансового активу в звіті про фінансовий стан.

Для оцінки очікуваних кредитних збитків за фінансовою дебіторською заборгованістю застосовується спрощений підхід, відповідно до якого очікувані кредитні збитки розраховуються одразу на весь термін дії таких фінансових активів.

Для розрахунку резерву по іншій дебіторській заборгованості кредитна спілка використовує матриці резервування, за якою резерви на покриття збитків розраховуються щодо дебіторської заборгованості, суми якої розподіляються за різними строками утворення заборгованості або прострочення платежів. Вихідними даними для матриць резервування, є історичні дані щодо прострочення платежів та списання безнадійної заборгованості. Коефіцієнти дефолту і, відповідно, резерв під збитки як відсоток від залишку заборгованості зростають у міру збільшення періоду прострочення платежів.

Зміна умов кредитів. Якщо за фінансовими активами умови змінюються у зв'язку з фінансовими труднощами позичальника, то такі фінансові активи є знеціненими.

Кредитна спілка відображає в бухгалтерському обліку зміну умов договору або модифікацію за фінансовим активом, що призводить до перегляду грошових потоків за ним, як продовження визнання первісного фінансового активу з новими умовами.

Якщо умови договору за фінансовим активом переглядаються за згодою сторін або відбувається будь-яка інша модифікація, що не призводить до припинення визнання первісного фінансового активу, кредитна спілка має перерахувати валову балансову вартість цього активу та визнати доходи або витрати від модифікації.

Кредитна спілка розраховує нову валову балансову вартість як теперішню вартість переглянутих або модифікованих грошових потоків, передбачених договором, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка (або первісною ефективною ставкою відсотка, скоригованою з урахуванням кредитного ризику для створених знецінених фінансових активів).

Різниця між валовою балансовою вартістю за первісними умовами та валовою балансовою вартістю за переглянутими або модифікованими умовами кредитна спілка визнає як доходи або витрати від модифікації.

2. Фінансові активи кредитної спілки

Фінансові активи кредитної спілки залежно від наміру їх придбання класифікуються таким чином:

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, кошти на банківських рахунках кредитної спілки та короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції з первісним строком розміщення до 30 днів, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості. Суми, що стосуються коштів, використання яких обмежено, виключаються з грошових коштів та їх еквівалентів.

Грошові еквіваленти обліковуються за амортизованою вартістю.

Депозити в інших фінансових установах. Це заборгованість фінансових установ зі строком погашення понад 30 днів від дати виникнення, які не обтяжені будь-якими договірними зобов'язаннями.

Депозити в інших фінансових установах визнаються, коли кредитна спілка розміщує кошти в

установах без наміру подальшої торгівлі ними. Ці кошти підлягають поверненню на фіксовану дату або дату, яка може бути визначена і обліковуються за амортизованою вартістю.

Кредити, надані іншим кредитним спілкам, яким кредитна спілка надає кошти з метою отримання договірних грошових потоків, які виключно є платежами щодо погашення основної суми боргу та процентів. Ці підлягають поверненню на фіксовану дату або дату, яка може бути визначена. Ці кредити обліковуються за амортизованою вартістю.

Кредити, надані членам кредитної спілки. Кредити та заборгованість членів спілки обліковуються, коли Кредитна спілка надає грошові кошти з метою створення дебіторської заборгованості члена спілки, яка має бути погашена на встановлену чи визначену дату; при цьому кредитна спілка не має наміру здійснювати торгові операції з цією дебіторською заборгованістю. Кредити та заборгованість членів спілки обліковуються за амортизованою вартістю.

Кредитна спілка не отримує ніяких додаткових гонорарів та додаткових комісійних зборів, які є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка, витрат на операції та всіх інших премій чи дисконтів, тому ефективна ставка відсотка дорівнює номінальній ставці, тобто тій, що визначена договором.

Для визначення якості кредитного портфелю спілка застосовує класифікацію позичальників по групах ризиків, яка базується на оцінці їх платоспроможності та заставного майна. В основу класифікації за групами ризику покладені такі принципи:

- *1 - кредит без будь-яких очевидних ризиків.* Віднесення кредиту до 1 групи відбувається, у випадку, якщо незалежно від забезпечення кредиту, платоспроможність позичальника є бездоганною; економічний стан настільки стабільний, що він спроможний погашати кредит (проценти, основна сума) за рахунок отриманих поточних доходів.
Віднести кредит до 1 групи можна також у випадку, якщо економічний стан позичальника частково є сумнівним (ймовірність виникнення ризику), разом з тим, кредит є повністю забезпеченим та може бути погашений в повному обсязі за рахунок заставного майна.
- *2 - кредит з підвищеним латентним ризиком.* Графік платежів (можливо з затримками платежів) - поки виконується. Можливість погашати кредит (проценти, погашення основної суми) за рахунок отриманих поточних доходів знаходиться під загрозою. Кредит слабо забезпечений та може бути тільки частково погашений (залишок процентів та основної суми) за рахунок заставного майна.
- *3 - кредит з високим ступенем ризику неповернення або вже неповернений.* Віднесення кредиту до 3 групи відбувається, у випадку, якщо внаслідок поганого фінансового стану позичальника та відсутності застави чи недостатнього забезпечення очікується фактична втрата кредиту. Графік платежів не виконується або виконується лише частково або ж з великими затримками.

Інша дебіторська заборгованість визнається в разі виникнення права на отримання платежу згідно з договором або іншого юридичного права.

Якщо у кредитної спілки існує об'єктивне свідчення того, що дебіторська заборгованість не буде відшкодована, кредитна спілка створює відповідний резерв на знецінення та зменшує чисту балансову вартість дебіторської заборгованості до вартості їх відшкодування. Знецінення визначається на підставі положень облікової політики зазначених в примітці 4.1.

Ні аванси одержані, ні аванси видані, ні передплачені податки, збори та обов'язкові платежі не є фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями. Ці суми визнаються за первісно отриманими (сплаченими) сумами.

Інші фінансові інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю - це інвестиції до капіталів інших установ (пайові внески в об'єднану кредитну спілку), які не є асоційованими або дочірніми. За відсутності інформації для визначення справедливої вартості цих фінансових активів, собівартість є найкращою оцінкою справедливої вартості.

3. Фінансові зобов'язання кредитної спілки

Відповідно до МСФЗ 9, кредитна спілка класифікує всі фінансові зобов'язання як такі, що у подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю. Метод ефективного відсотка не застосовується за фінансовими зобов'язаннями, за якими неможливо достовірно і однозначно визначити грошові потоки, а саме: внески (вклади) на депозитні рахунки до запитання,

строкові внески (вклади) на депозитні рахунки з можливістю до вкладання або з капіталізацією процентів, а також визнані фінансові зобов'язання відповідно до п.18 МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» (див. примітку 4.11). За відсутності суми первісного дисконту амортизована собівартість розраховується як залишок основної суми та нарахованих, але не виплачених процентів на дату звітності.

Фінансові зобов'язання кредитної спілки в основному складаються з:

- **внесків (вкладів) на депозитні рахунки членів спілки;**
- **кредитів, отриманих від об'єднаної кредитної спілки;**
- **коштів, залучених від інших кредитних спілок або інших фінансових установ.**

Така заборгованість обліковується з моменту надання кредитній спілці грошових коштів або інших активів.

Початкове визнання залучених коштів відбувається за їх вартістю, яка є справедливою вартістю отриманих коштів, за вирахуванням будь-яких понесених витрат на проведення операцій.

Після первісного визнання залучені кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Доходи та витрати відображаються у звіті про сукупний дохід, коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

За відсутності витрат на проведення операцій балансова вартість (амортизована собівартість) розраховується як залишок основної суми та нарахованих, але не виплачених процентів на дату звітності.

Крім цього до інших фінансових зобов'язань кредитної спілки за МСФЗ відносяться **зворотні внески членів кредитної спілки в пайовий та інший додатковий капітал**. Професійні судження щодо цього питання наведені у примітці 4.12.

Згідно чинного законодавства та статуту зворотні внески членів кредитної спілки підлягають викупу на вимогу за сумою їх випуску. При первісному визнанні кредитна спілка оцінює ці фінансові зобов'язання за справедливою вартістю. Оскільки ці частки підлягають викупу на вимогу, кредитна спілка визначає справедливую вартість таких фінансових зобов'язань, в сумі яка є не меншою, ніж сума, що підлягає сплаті за вимогою. Відповідно, кредитна спілка класифікує максимальну суму до сплати за вимогою як фінансові зобов'язання згідно з положеннями про викуп.

4. Основні засоби та нематеріальні активи

Первісна вартість придбаних основних засобів та нематеріальних активів складається з витрат на придбання та введення їх в експлуатацію.

Після визнання активом об'єкту основних засобів чи нематеріальних активів кредитна спілка застосовує оцінку за моделлю собівартості, згідно якої він об'єкт обліковується за його собівартістю мінус будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності.

Кредитна спілка визнає матеріальний об'єкт основним засобом, якщо він утримується з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, або для здійснення адміністративних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.

Витрати на поліпшення об'єктів основних засобів, що призводять до збільшення первісно очікуваних вигід від їх використання, збільшують первісну вартість цих об'єктів. Витрати на незначний ремонт й технічне обслуговування відносяться на витрати в міру їх здійснення. Вартість заміни значних компонентів основних засобів капіталізується, а залишкова вартість заміненої частини (компонента) відноситься на витрати в звіті про сукупний дохід звітного періоду.

Витрати, пов'язані з нематеріальними активами (наприклад, його обслуговування), відносяться на видатки по мірі їх здійснення.

У разі знецінення основних засобів їх вартість зменшується до вартості очікуваного відшкодування або справедливої вартості за мінусом витрат на реалізацію залежно від того, яка з цих двох величин є вищою. Зменшення балансової вартості відноситься на фінансові результати. Витрати на знецінення активу, визнані в попередніх періодах, сторнуються, якщо відбулася зміна оцінок, застосованих для визначення очікуваного відшкодування, або справедливої вартості за мінусом витрат на реалізацію.

Результат від реалізації основних засобів, який розраховується як різниця між сумою отриманих коштів і балансовою вартістю активів, визнається у складі фінансових результатів у звіті про сукупний дохід.

Незавершене будівництво в обліку відображається за первісною вартістю. Після завершення будівництва активи включаються до класу будівель і споруд за первісною вартістю. Незавершене будівництво не амортизується до того часу, доки актив не буде готовий до використання.

Амортизація

Амортизація основних засобів та нематеріальних активів розраховується прямолінійним методом з метою рівномірного зменшення первісної вартості до ліквідаційної вартості протягом строку корисного використання активу. Амортизація активу починається, коли він стає придатним для використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації. Амортизація активу припиняється на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікується як утримуваний для продажу (або включається до ліквідаційної групи, яка класифікується як утримувана для продажу) згідно з МСФЗ, або на дату, з якої припиняють визнання активу. Амортизація не припиняється, коли актив не використовується або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю.

Строки експлуатації основних засобів:

офісні приміщення	25 років
транспортні засоби	10 років
комп'ютерне обладнання	2- 4 роки
інструменти, прилади та інвентар	2-4 роки

Ліквідаційна вартість активу – це оціночна сума, яку кредитна спілка отримала б в поточний час від продажу цього активу, за мінусом оцінених витрат на продаж, якби стан та строк експлуатації активу відповідав строку експлуатації та стану, які цей актив матиме наприкінці строку корисного використання. Ліквідаційна вартість активу визначається кредитною спілкою окремо по кожному об'єкту.

До нематеріальних активів кредитної спілки переважно відносяться ліцензійне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення та ліцензії на здійснення діяльності. Нематеріальні активи з невизначеним строком експлуатації не підлягають амортизації. На термін корисної служби нематеріального активу в основному впливають правові чинники які можуть обмежувати період контролю кредитною спілкою доступу до економічних вигід від використання активу. Строки експлуатації нематеріальних активів кредитної спілки складають 2-5 років.

5. Активи призначені для продажу

Кредитна спілка класифікує необоротні активи (або групу вибуття) як призначені для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись, в основному, шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи (або група вибуття) мають бути доступні для негайного продажу в їх теперішньому стані на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів (групи вибуття), при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем ймовірності.

Кредитна спілка оцінює активи (групу вибуття), класифіковані як призначені для продажу, за меншою з двох оцінок: балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж. В разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе зменшення корисності активів (або групи вибуття), кредитна спілка відображає збиток від зменшення корисності при первісному, а також наступному списанні їх вартості до справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж.

6. Актив з права користування та орендні зобов'язання

Кредитна спілка має орендні договори, зокрема з оренди офісних приміщень.

Оренда визнається, вимірюється та презентується відповідно до МСФЗ 16 «Оренда».

Застосовуючи МСФЗ 16, кредитна спілка має робити коригування, які впливають на оцінку орендних зобов'язань та оцінку активу з права користування. Це включає в себе: визначення договорів, до яких застосовується МСФЗ 16, визначення строку оренди та ставки відсотка щодо майбутніх орендних платежів.

Строк оренди, визначений кредитною спілкою, складається з невідмовного періоду оренди разом з періодами, які охоплюються можливістю продовження оренди у випадку, якщо кредитна спілка обґрунтовано впевнена у тому, що вона реалізує таку можливість, та

періодами, які охоплюються можливістю припинити дію оренди, якщо кредитна спілка обґрунтовано впевнена у тому, що вона не реалізує таку можливість. Для орендних договорів з невизначеним строком кредитна спілка прирівнює тривалість договору до середнього типового строку договору відповідного виду оренди кредитної спілки. Той самий економічний корисний строк експлуатації застосовується для визначення строків амортизації активу з права користування.

Розрахункові строки експлуатації активу з права користування є такими:

офісні приміщення	2-3 роки
-------------------	----------

Амортизація відноситься на витрати за прямолінійним методом.

На дату початку оренди кредитна спілка визнає актив з права користування за собівартістю. Якщо не було початкових прямих витрат, пов'язаних з орендою, вартість активу з права користування на дату початку оренди буде дорівнювати зобов'язанню по оренді на дату початку оренди.

На дату початку оренди кредитна спілка визнає орендне зобов'язання – за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату. Ключовими вихідними даними для оцінки орендного зобов'язання є: ставка дисконтування, розмір орендних платежів, строк оренди. Ставка дисконтування для визначення теперішньої вартості орендного зобов'язання визначається на підставі статистичної інформації НБУ про кредитні ставки по довгострокових або короткострокових (якщо строк оренди подовжений на 12 місяців) запозиченнях у національній валют.

В подальшому, кредитна спілка оцінює актив з права користування за собівартістю з врахуванням будь-якої накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків внаслідок зменшення корисності, та з коригуванням на будь-яку переоцінку орендного зобов'язання.

Орендне зобов'язання переоцінюється, якщо виконується будь-яка з таких двох умов: або змінився строк оренди, або змінилася оцінка можливості придбання базового активу. Переоцінка здійснюється шляхом дисконтування переглянутих орендних платежів з використанням переглянутої ставки дисконту.

Також, якщо наявна модифікація оренди, яка обліковується як окрема оренда, орендар має переоцінити орендне зобов'язання шляхом коригування активу з права користування.

Кредитна спілка вирішила не визнавати актив з права користування та орендні зобов'язання зі строком менше 12 місяців, та оренди, за якою базовий актив є малоцінним. Орендні платежі, пов'язані з такою орендою, визнаються у звіті про сукупний дохід як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди.

7. Податки на прибуток

Податки на прибуток відображаються у фінансовій звітності відповідно до законодавства, яке вступило в дію або має бути введено в дію станом на кінець звітного періоду.

Кредитна спілка станом на 31.12.2021 є неприбутковою організацією і тому відповідно до Податкового кодексу України не є платником податку на прибуток.

Поточний податок - це сума, яку, як очікується, необхідно буде сплатити або відшкодувати у податкових органів щодо оподаткованого прибутку чи збитків поточного та попередніх періодів. Якщо фінансова звітність затверджується до подачі відповідних податкових декларацій, оподатковуваний прибуток або податковий збиток визначаються розрахунковим шляхом.

Інші податки, крім податку на прибуток, відображені у складі адміністративних та інших операційних витрат.

8. Забезпечення за зобов'язаннями та платежами.

Забезпечення за зобов'язаннями та платежами - це не фінансові зобов'язання, сума й термін яких не визначені. Вони нараховуються, коли кредитна спілка має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, що виникло внаслідок минулих подій, та існує ймовірність, що для погашення такого зобов'язання знадобиться відтік ресурсів, які передбачають економічні вигоди, а суму цього зобов'язання можна розрахувати з достатнім ступенем точності.

Забезпечення переглядається на кінець кожного звітного періоду та коригується для відображення поточної найкращої оцінки. Якщо вже немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде потрібним для погашення зобов'язання, забезпечення сторнується. Забезпечення використовується лише для тих видатків, для яких воно було створено з самого початку. Лише видатки, пов'язані з забезпеченням, під які воно було створено, згортаються з ним. Якщо кредитна спілка має обтяжливий контракт, існуюче зобов'язання за цим контрактом вона визнає та оцінює як забезпечення. Витрати на

реструктуризацію можуть бути визнані забезпеченням тільки якщо реструктуризація розпочата в звітному періоді та ці витрати відповідають всім трьом умовам визнання забезпечення.

9. Виплати працівникам та відповідні відрахування

Зарплата, внески до фондів соціального страхування, щорічні відпускні та лікарняні, нараховуються у тому періоді, в якому відповідні послуги надаються працівниками кредитної спілки крім преміальних за підсумками року.

Кредитна спілка визнає короткострокові виплати працівникам як витрати та як зобов'язання після вирахування будь-якої вже сплаченої суми. Кредитна спілка визнає очікувану вартість короткострокових виплат працівникам за відсутність як забезпечення відпусток - під час надання працівниками послуг, які збільшують їхні права на майбутні виплати відпускних.

Кредитна спілка не має додаткових схем пенсійного забезпечення, крім участі в державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Ці витрати відображаються у звітному періоді, до якого відноситься відповідна заробітна плата.

10. Визнання доходів та витрат

Процентні доходи та витрати визнаються в звіті про сукупний дохід для всіх боргових інструментів (крім тих, що обліковуються за справедливою вартістю) за принципом нарахування з використанням методу ефективної процентної ставки. За цим методом сплачені або отримані учасниками договору комісії, що є невід'ємною частиною розрахунку ефективної процентної ставки, витрати на проведення відповідної операції, а також премії та дисконти визнаються протягом періоду дії фінансового інструменту і включаються до процентних доходів або витрат.

Якщо виникають сумніви щодо можливості погашення кредитів або інших боргових інструментів, їх вартість зменшується до поточної вартості очікуваних грошових потоків, після чого процентний дохід обліковується на основі ефективної процентної ставки по даному інструменту, що використовувалась для оцінки збитку від знецінення.

Усі інші доходи і витрати визнаються за принципом нарахування в тому періоді в якому вони здійснені отримані (понесені).

11. Капітал кредитної спілки

Класифікація фінансових інструментів в якості капіталу здійснюється кредитною спілкою при дотриманні таких умов:

- *параграф 16А(а) МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»* зазначає, що інструмент визнається складовим капіталу, якщо він надає право власникові на частку в чистих активах при ліквідації кредитної спілки. Між тим, у відповідності до національного законодавства, у разі ліквідації кредитної спілки залишок коштів резервного капіталу та додаткового капіталу (незворотні внески) після розрахунків із членами спілки та іншими кредиторами зараховується до Державного бюджету України. Інші активи передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до бюджету. Тобто, члени кредитної спілки не мають право при її ліквідації на отримання пропорційної частки чистих активів кредитної спілки (чистими активами суб'єкта господарювання є ті активи, які залишаються після вирахування всіх інших вимог на його активи відповідно до параграфа 16А(а) МСБО 32);
- *параграф 16А(г) МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»* зазначає, що інструмент визнається складовим капіталу якщо окрім зобов'язання викупу інструменту, він більше не містить інших фінансових зобов'язань. Між тим, у відповідності до національного законодавства членство у кредитній спілці дає право члену спілки одержувати від кредитної спілки кредити та користуватися іншими послугами, які надаються членам кредитної спілки відповідно до її статуту;
- фінансовий інструмент може бути погашений лише за рішенням кредитної спілки;
- стосовно фінансового інструменту діють законодавчі обмеження, що дозволяють кредитній спілці відмовити в його погашенні.

Зворотні внески членів кредитної спілки в пайовий та інший додатковий капітал, які повертаються члену в порядку, передбаченому статутом кредитної спілки, але не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення визнаються у представлений фінансовій звітності фінансовими зобов'язаннями.

Відсотки, пов'язані з цими фінансовими інструментами відповідно до *параграфів 35 МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» та 11 тлумачення КТМФЗ 2 «Частки учасників*

кооперативних суб'єктів господарювання та подібні інструменти» є витратами незалежно від того, яку юридичну форму мають сплачені суми (дивіденди, відсотки чи щось інше).

Відповідно до статуту кредитної спілки:

Резервний капітал призначений для відшкодування можливих збитків кредитної спілки, які не можуть бути покритими за рахунок надходжень поточного року, забезпечення платоспроможності кредитної спілки та захисту заощаджень її членів.

Рішення про використання капіталу на покриття збитків кредитної спілки приймається спостережною радою кредитної спілки в порядку, визначеному законодавством та рішенням загальних зборів членів кредитної спілки.

Додатковий капітал кредитної спілки формується за рахунок цільових внесків членів кредитної спілки, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, безоплатно отриманого майна і необоротних засобів. Рішенням загальних зборів може бути встановлена обов'язковість унесення всіма членами кредитної спілки з визначеною періодичністю певної суми цільового внеску членів кредитної спілки в додатковий капітал. У разі ліквідації спілки залишок додаткового капіталу зараховується до Державного бюджету України.

Відповідно до положення про фінансове управління кредитної спілки додатковий капітал може бути використаний на покриття збитків. Також положенням про фінансове управління та Порядком розподілу доходів та покриття збитків встановлена черговість використання капіталу на покриття збитків.

Статутом кредитної спілки визначений порядок розподілу доходу:

Нерозподілений дохід, що залишається у розпорядженні кредитної спілки за підсумками фінансового року, який визначається за касовим методом визнання доходів, розподіляється за рішенням загальних зборів. При цьому в першу чергу відбувається необхідне поповнення капіталу та резервів.

Розподіл доходів кредитної спілки протягом року відбувається в порядку, визначеному рішенням загальних зборів членів кредитної спілки.

Кредитна спілка контролює нормативи достатності капіталу відповідно до вимог Розпорядження Нацкомфінпослуг №1840.

Управління капіталом див. примітку 20.

12. Умовні активи та зобов'язання

Під умовними активами кредитна спілка розуміє можливий актив (якого ще фактично немає), який залежить від минулих подій та від того, чи відбудеться або не відбудеться ще подія (події) в майбутньому та яка не залежить від кредитної спілки.

Умовні активи не визнаються у звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких активів надається, коли надходження пов'язаних з ними економічних вигід є ймовірним.

Під умовними зобов'язаннями кредитна спілка розуміє можливе зобов'язання (якого ще фактично немає), яке залежить від минулих подій та від того, чи відбудеться або не відбудеться ще подія (події) в майбутньому та яка не залежить від кредитної спілки.

Також це може бути існуюче зобов'язання (юридичне або конструктивне), яке не може бути розкрите в звітності, оскільки невідомо, чи буде в майбутньому вибуття ресурсів, або неможливо оцінити суму.

Умовні зобов'язання не відображаються у звіті про фінансовий стан. Розкриття інформації щодо таких зобов'язань надається, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоімовірним.

Щодо умовних зобов'язань кредитна спілка розкриває для кожного класу умовного зобов'язання на кінець звітного періоду стислу інформацію про сутність умовного зобов'язання і, якщо можливо, наближену оцінку його фінансового впливу, інформацію про невизначеності щодо суми або часу будь-якого вибуття та можливість будь-якої компенсації. У надзвичайно рідкісних випадках можна очікувати, що розкриття деякої або всієї інформації завдасть серйозної шкоди позиціям кредитної спілки в суперечці з іншими сторонами щодо предмету забезпечення, умовного зобов'язання чи умовного активу. В таких випадках кредитна спілка не розкриває інформацію, але розкриває загальний характер суперечки, а також той факт, що інформація не була розкрита, і причини цього.

13. Пов'язані сторони

Кредитна спілка під час своєї діяльності може здійснювати операції з пов'язаними сторонами.

Одним з основних принципів діяльності кредитної спілки Законом України «Про кредитні спілки» визначено рівноправність її членів. Вищим органом управління кредитної спілки є

загальні збори її членів. Усі члени кредитної спілки (в т.ч. члени органів управління) мають рівні права, в тому числі у разі голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайового та інших внесків, а також при отриманні фінансових послуг.

Крім цього, відповідно до облікової політики кредитної спілки, яка враховує характер діяльності кредитних спілок та вимоги законодавчих та нормативних актів, зокрема:

- Розпорядження №1840, відповідно до якого термін «пов'язана з кредитною спілкою особа» вжито у значенні, визначеному Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Враховуючи зазначене **пов'язаними сторонами** для отримання фінансових послуг **кредитна спілка визначає всіх членів органів управління та (контролю)** (їх близькі родичі, установи та підприємства, в яких вони, їх близькі родичі або підприємство, яким вони володіють, мають діловий інтерес). Близькими родичами є чоловік/дружина, батьки, діти.

По пов'язаних сторонах в фінансовій звітності розкривається така інформація: розмір наданої фінансової послуги; залишки дебіторської заборгованості в розрізі строків; залишки зобов'язань в розрізі строків, та, за наявності, такі операції: придбання або продаж нерухомості та інших активів; отримання послуг; оренда; надання гарантій або застави.

Крім зазначеного, відповідно до вимог МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» кредитна спілка надає інформацію щодо компенсації провідному управлінському персоналу. До провідного управлінського персоналу у розумінні МСБО 24 кредитна спілка відносить членів правління та членів спостережної ради.

Інформація щодо пов'язаних сторін розкрита у [примітці 22](#).

14. Зміни в обліковій політиці, облікових оцінках, виправлення суттєвих помилок та подання їх у фінансових звітах

Кредитна спілка змінює облікову політику, якщо зміна:

- 1) вимагається МСФЗ;
- 2) приводить до надання достовірної та доречної інформації про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки.

Кредитна спілка для здійснення ретроспективного застосування зміни облікової політики має коригувати залишок кожного компонента власного капіталу на початок періоду, на який впливає ця зміна, за найперший поданий попередній період, а також коригувати інші порівнювальні суми таким чином, немов би облікова політика застосовувалася завжди. Якщо ретроспективне застосування змін облікової політики є неможливим за один конкретний попередній звітний період або кілька поданих попередніх періодів, то кредитна спілка застосовує нову облікову політику станом на початок найпершого періоду, щодо якого ретроспективне застосування є можливим.

Кредитна спілка застосовує нову облікову політику перспективно, якщо на початок поточного періоду неможливо визначити кумулятивний вплив нової облікової політики до всіх попередніх періодів.

При підготовці цієї фінансової звітності керівництвом кредитної спілки були використані ті ж судження, оцінки і припущення щодо застосування принципів облікової політики та основних джерел невизначеності, які застосовувалися при підготовці фінансової звітності станом на і за період, що закінчився 31 грудня 2021 року.

Кредитна спілка не здійснювала операцій, які не є типовими. Суттєвих операцій, що мають вплив на активи, зобов'язання, капітал, чистий прибуток або потоки грошових коштів, не відбувалосьь.

15. Події після дати балансу

Під подіями після дати балансу кредитна спілка розуміє всі події до дати затвердження фінансової звітності до випуску, навіть якщо ці події відбуваються після оприлюднення фінансового результату чи іншої вибіркової фінансової інформації. Керуючись положеннями МСФЗ під затвердженням фінансової звітності до випуску кредитна спілка розуміє дату затвердження річної фінансової звітності спостережною радою. Кредитна спілка розділяє події після дати балансу на такі, що вимагають коригування після звітного періоду, та такі, що не вимагають коригування після звітного періоду. Дата затвердження фінансової звітності до випуску та інформація про події після дати балансу наведені у [примітці 23](#).

16. Основні оцінки та судження під час застосування принципів бухгалтерського обліку

Кредитна спілка використовує оцінки, припущення і професійні судження, які впливають на суми активів і зобов'язань, що відображені в фінансовій звітності за представлені періоди та

відображатимуться в фінансовій звітності за наступний фінансовий рік. Оцінки та судження регулярно переглядаються й базуються на досвіді керівництва та інших факторах, включаючи майбутні події, очікування яких за наявних умов є обґрунтованими. Найсуттєвіші оцінки та судження були такими:

Безперервність діяльності

Керівництво кредитної спілки, здійснило оцінку щодо можливості подальшої безперервної діяльності в умовах значної невизначеності пов'язаної із спалахом та розповсюдженням COVID-19 та в умовах військового вторгнення Росії.

Для цієї оцінки керівництво кредитної спілки здійснило аналіз таких подій або умов:

Події або умови	Аналіз впливу
Вплив на персонал, безпека працівників	Кредитна спілка працює в межах у Львівській та Закарпатській областях, що надає можливість продовжувати надавати послуги членам кредитної спілки в поточному середовищі з дотриманням безпеки працівників, деякі відділення не працювали 2 тижні. В умовах військового вторгнення кредитна спілка здійснює виплати заробітної плати усім працівникам спілки. При неможливості надання послуг в офісах кредитної спілки є можливість через віддалений доступ здійснювати усі платежі та відстежувати поточний фінансовий стан спілки.
Неможливість надання послуг. Значні перерви в кредитуванні	З 24.02.2022 по 25.03.2022 тимчасово призупинено кредитування членів спілки. Кредитна спілка планує відновити кредитування, але у невеликих розмірах до 100 тис. грн.
Значне зменшення кредитного портфелю, що генерує основні грошові потоки	Кредитний портфель станом на 30.06.2022 зменшився на 4 319 тис. грн.
Значне погіршення якості продуктивних активів. Знецінення фінансових та нефінансових активів (з урахуванням подій та нової інформації, що виникли після звітної дати)	Продуктивні активи станом на 30.06.2022 зменшилися на 5 355 тис. грн. Кредитна спілка планує перегляд графіку розрахунків по наданих кредитах. Непередбачуваність сценаріїв подальшого розгортання воєнних дій не дає змоги точно оцінити, яка частка членів кредитної спілки зможе повернутися до нормального обслуговування кредитів і в якому часовому горизонті. Проте навіть за оптимістичного сценарію подій втрати для кредитних спілок будуть суттєвими.
Погіршення ліквідності	Погіршення ліквідності не передбачається, оскільки запас вільних коштів станом на 30.06.2022 становить 6 млн. грн. Кредитна спілка зможе виконати усі планові зобов'язання. Більшість вкладів на депозитні рахунки члени спілки забирають.
Пошкодження/знищення нефінансових активів, наприклад, будівель та інвентарю	На даний час такі події не відбувались. Кредитна спілка не прогнозує істотних втрат за іншими видами активів
Арешт/експропріація активів державними органами	На даний час такі події не відбувались. Кредитна спілка не прогнозує істотних втрат за іншими видами активів
Обмеження щодо залишків готівки	Готівка в касах зберігається з дотриманням вимог НБУ та встановлених в кредитній спілці лімітів каси
Непередбачувані ризики, пов'язані із наслідками збройного конфлікту та змінами нормативного середовища	Непередбачувані ризики можуть бути частково покриті за рахунок резервного капіталу, а також вчасного реагування та прийняття відповідних рішень. Керівництво оцінює всю доступну інформацію про майбутнє, враховуючи можливі результати подій та зміни умов та реально можливі відповіді на такі події та умови. Ці міркування включають, серед іншого, поточну економічну невизначеність та ринкові умови, які посилюються наслідками війни в Україні.

На підставі здійснених оцінок, враховуючи рівень капіталу кредитної спілки та її фінансовий стан, а також надію на поступове відновлення роботи фінансового ринку та скасування обмежень, запроваджених у воєнний період, поступову стабілізацію української економіки та військово-політичної ситуації в майбутньому, керівництво кредитної спілки вважає обґрунтованим складання цієї фінансової звітності на основі припущення, що кредитна спілка є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі в найближчі 12 місяців.

Однак при цьому існує суттєва невизначеність щодо того, що після розгляду всіх наявних доказів керівництво не може виключити можливість того, що кредитна спілка може не мати достатньої ліквідності або достатньої кількості резервів для покриття майбутніх збитків при погіршенні ситуації, пов'язаної як із загостренням військової агресії Росії проти України так і

з спалахами COVID-19 в умовах воєнного стану. У тому числі ймовірність виникнення незапланованих подій у будь-який час, невизначеність тривалості цих подій та потенційні зрушення строків їх закінчення.

Резерви під знецінення кредитів та дебіторської заборгованості

Застосування моделі для оцінки зменшення корисності фінансових активів вимагає від кредитної спілки значних професійних суджень щодо того, яким чином зміни економічних факторів впливають на очікувані кредитні збитки, що визначаються шляхом зважування щодо ймовірності їх виникнення.

Припущення при оцінці того, чи збільшився кредитний ризик фінансового активу з моменту первісного визнання та включення перспективної інформації при оцінці очікуваних кредитних збитків постійно аналізуються з метою підтримання сум резервів на рівні, який, на думку керівництва, буде достатнім для покриття збитків, понесених відносно фінансових активів кредитної спілки.

Для зменшення негативного майбутнього впливу в умовах пандемії, під час розрахунку резервів під очікувані кредитні збитки станом на 31 грудня 2021 року кредитна спілка не враховувала вартість застави, як складової оцінки рівня втрат при дефолті.

Ці зміни в судженнях не мали суттєвого впливу на розмір резервів під очікувані кредитні збитки, з врахуванням погіршення якості кредитного портфелю.

Строки корисного використання основних засобів та нематеріальних активів та їх ліквідаційної вартості

Оцінка строків корисного використання об'єктів основних засобів та нематеріальних активів залежить від професійного судження керівництва, яке ґрунтується на досвіді роботи з аналогічними активами. При визначенні строків корисного використання активів керівництво бере до уваги умови очікуваного використання активів, моральний, технічний знос і умови праці, в яких будуть експлуатуватися дані активи. Зміна будь-якого з цих умов або оцінок може в результаті привести до коригування майбутніх норм амортизації.

Класифікація та оцінка фінансових інструментів в якості капіталу

На сьогоднішній день в Україні існують складнощі в правильності тлумачення та застосування кредитними спілками вимог МСФЗ щодо елементів їх капіталу та розподілу доходу (прибутку) на пайові внески членів кредитних спілок.

Ці складнощі виникають, в першу чергу, у зв'язку із особливістю національного законодавства щодо визначення складових капіталу кредитних спілок.

Професійне судження управлінського персоналу базувалося на основі аналізу положень МСФЗ по схожим питанням, яке викладене в примітках 4.3 та 4.12.

Визначення критерію суттєвості (істотності) інформації в фінансовій звітності

Суттєвість (істотність) з точки зору МСФЗ застосовується кредитною спілкою для: визнання, оцінки і деталізації статей фінансової звітності та розкриття інформації в фінансовій звітності.

Керівництво кредитної спілки застосовує професійне судження щодо суттєвості (істотності) інформації для врахування ряду чинників і обставин, які є специфічними для її діяльності, результати якої розкриваються спілкою в фінансовій звітності. Визначення істотності інформації, серед іншого, вимагає від кредитної спілки і розуміння того, хто є користувачами фінансової звітності та які рішення вони приймають на її основі.

Початкове визнання операцій з пов'язаними сторонами

У ході звичайної діяльності кредитна спілка здійснює операції з пов'язаними сторонами. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» вимагає обліковувати фінансові інструменти при початковому визнанні за справедливою вартістю. За відсутності активного ринку таких операцій, для того щоб визначити, чи здійснювались такі операції за ринковими або неринковими ставками, використовуються професійні судження. Підставою для таких суджень є ціноутворення щодо подібних видів операцій з непов'язаними сторонами та аналіз ефективної процентної ставки.

Примітка 5. Нові і переглянуті МСФЗ та інтерпретації

1. НОВІ СТАНДАРТИ, РОЗ'ЯСНЕННЯ ТА ПОПРАВКИ ДО ЧИННИХ СТАНДАРТИВ ТА РОЗ'ЯСНЕННЯМ

Кредитна спілка вперше застосувала деякі стандарти і поправки, які вступають в силу до річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2021 року або після цієї дати (якщо не вказано інше). Кредитна спілка не застосовувала достроково стандарти, роз'яснення або поправки, які були випущені, але ще не вступили в силу.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСБО (IAS) 39, МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 4 і МСФЗ (IFRS)

16 - "Реформа базової процентної ставки - етап 2"

В серпні 2020 р. Рада з МСФЗ в рамках Реформи IBOR опублікувала «Реформу базового рівня процентних ставок - Фаза 2 (Поправки до МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7, МСФЗ 4 та МСФЗ 16)» із поправками, що стосуються питань, які можуть вплинути на фінансову звітність після реформи відсоткова ставка, включаючи її заміну альтернативними базовими ставками. Поправки набувають чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2021 р. або пізніше.

Поправки до Фази 2 поширюються лише на зміни, які вимагає реформа базового рівня процентних ставок до фінансових інструментів та відносин хеджування.

Дані поправки не застосовні до кредитної спілки, оскільки у неї відсутні відносини хеджування.

Поправки до МСФЗ 16 – «Поступки з оренди, пов'язані з пандемією Covid-19, чинні після 30 червня 2021 року»

В травні 2020 р. Рада з МСФЗ випустила поправку до МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» – «Поступки з оренди, пов'язані з пандемією Covid-19». Дана поправка передбачає звільнення для орендарів від застосування вимог МСФЗ (IFRS) 16 в частині обліку модифікацій договорів оренди в разі поступок з оренди, які виникають в якості прямого наслідку пандемії Covid-19. Як спрощення практичного характеру орендар може прийняти рішення не аналізувати, чи є поступка з оренди, надана орендодавцем у зв'язку з пандемією COVID-19, модифікацією договору оренди. Орендар, який приймає таке рішення, повинен враховувати будь-які зміни орендних платежів, обумовлені поступкою з оренди, пов'язаної з пандемією COVID-19, аналогічно тому, як це зміна відображалась б в обліку відповідно до МСФЗ (IFRS) 16, якщо б воно не було модифікацією договору оренди.

Передбачалося, що ця поправка буде застосовуватися до 30 червня 2021 р., але у зв'язку з впливом пандемії Covid-19 31 березня 2021 р. Рада з МСФЗ вирішила продовжити термін застосування спрощень практичного характеру до 30 червня 2022 р.

Дана поправка застосовується до річних звітних періодів, що починаються 1 квітня 2021 р. або після цієї дати.

В кредитній спілці відсутні поступки з оренди, пов'язані з пандемією Covid-19, але у разі необхідності планується застосування спрощення практичного характеру протягом допустимого періоду.

2. СТАНДАРТИ, ЯКІ БУЛИ ВИПУЩЕНІ, АЛЕ ЩЕ НЕ ВСТУПИЛИ В СИЛУ

Нижче наводяться нові стандарти, поправки та роз'яснення, які були випущені, але ще не вступили в силу на дату випуску фінансової звітності кредитної спілки. Кредитна спілка має намір застосувати ці стандарти, поправки і роз'яснення, у разі необхідності, з дати їх вступу в силу.

МСФЗ (IFRS) 17 "Страхові контракти"

В червні 2020 р. Рада з МСФЗ опублікувала «Поправки до МСФЗ 17» для вирішення проблем впровадження, які були виявлені після опублікування МСФЗ 17 «Договори страхування» у травні 2017 р.

Основна мета МСФЗ (IFRS) 17 полягає в наданні моделі обліку договорів страхування, яка є більш ефективною і послідовною для страховиків. На відміну від вимог МСФЗ (IFRS) 4, які в основному базуються на попередніх місцевих облікових політиках, МСФЗ (IFRS) 17 надає всебічну модель обліку договорів страхування, охоплюючи всі доречні аспекти обліку. В основі МСФЗ (IFRS) 17 лежить загальна модель, доповнена наступним:

- Певні модифікації для договорів страхування з умовами прямої участі (метод змінної винагороди).
- Спрощений підхід (підхід на основі розподілу премії) в основному для короткострокових договорів.

МСФЗ (IFRS) 17 набуває чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 р. або пізніше. Допускається дострокове застосування за умови, що організація також застосовує МСФЗ (IFRS) 9 і МСФЗ (IFRS) 15 на дату першого застосування МСФЗ (IFRS) 17 або до неї.

Даний стандарт не застосовний до кредитної спілки.

Поправки до МСБО (IAS) 1 - «Класифікація зобов'язань як короткострокових або довгострокових»

В січні 2020 р. Рада з МСФЗ випустила поправки до пунктів 69-76 МСБО (IAS) 1, в яких пояснюються вимоги щодо класифікації зобов'язань як короткострокових або довгострокових. У поправках пояснюється наступне:

- що розуміється під правом відкласти врегулювання зобов'язань;
- право відкласти врегулювання зобов'язань повинно існувати на кінець звітного періоду;

- на класифікацію зобов'язань не впливає ймовірність того, що організація виконає своє право відкласти врегулювання зобов'язання;
- умови зобов'язання не впливатимуть на його класифікацію, тільки якщо похідний інструмент, який входить в конвертоване зобов'язання, сам по собі є інструментом власного капіталу.

Поправки набувають чинності з 1 січня 2023 р. Дострокове застосування дозволено.

На даний момент кредитна спілка аналізує можливий вплив цих поправок на поточну класифікацію зобов'язань.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 - «Посилання на Концептуальні основи»

В травні 2020 р. Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ (IFRS) 3 «Об'єднання бізнесів» - «Посилання на концептуальні основи». Мета даних поправок –замінити посилання на «Концепцію підготовки та подання фінансової звітності», випущену в 1989 році, на посилання на «Концептуальні основи подання фінансових звітів», випущені в березні 2018 р., без внесення значних змін у вимоги стандарту.

Рада також додала виключення з принципу визнання в МСФЗ (IFRS) 3, щоб уникнути виникнення потенційних прибутків або збитків «2-го дня», для зобов'язань і умовних зобов'язань, які б відносились до сфери застосування МСБО (IAS) 37 або Роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 21 «Обов'язкові платежі», якби вони виникали в рамках окремих операцій.

В той же час Рада вирішила роз'яснити існуючі вимоги МСФЗ (IFRS) 3 щодо умовних активів, на які заміна посилань на «Концепцію підготовки та подання фінансової звітності» не вплине. Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 р. або пізніше і застосовуються перспективно. Дострокове застосування дозволено. Дані поправки не застосовні до кредитної спілки.

Поправки до МСБО (IAS) 16 - «Основні засоби: надходження до використання за призначенням»

В травні 2020 р. Рада з МСФЗ опублікувала «Основні засоби - надходження до використання за призначенням (Поправки до МСБО 16)» щодо виручки від продажу предметів, вироблених при приведенні активу до місця та стану, необхідного для його функціонування в спосіб, передбачений керівництвом. З 1 січня 2022 р. забороняється вираховувати з вартості основних засобів суми, отримані від продажу вироблених виробів в періодах, коли організація готує актив до використання за призначенням. Натомість організація визнаватиме таку виручку від продажів та відповідні витрати у складі прибутку або збитку.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 р. або пізніше і повинні застосовуватися ретроспективно до тих об'єктів основних засобів, які стали доступними для використання на дату початку (або після неї) найранішого з представлених в фінансової звітності періоду, в якому організація вперше застосовує дані поправки. Дострокове застосування дозволене.

Дані поправки не застосовні до кредитної спілки.

Поправки до МСБО (IAS) 37 - «Обтяжливі контракти - витрати на виконання договору»

В травні 2020 р. Рада з МСФЗ видала поправки до МСБО (IAS) 37 «Обтяжливі контракти - Вартість виконання контракту (Зміни до МСБО 37)», внівши зміни до стандарту щодо витрат, які організація повинна включати як вартість виконання контракту при оцінці того, чи контракт є обтяжливим.

Поправки передбачають застосування підходу, який базується на «витратах, безпосередньо пов'язаних з договором». Витрати, безпосередньо пов'язані з договором на надання товарів або послуг, включають як додаткові витрати на виконання цього договору, так і розподілені витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням договору. Загальні і адміністративні витрати не пов'язані безпосередньо з договором і, отже, виключаються, окрім випадків, коли вони явно підлягають відшкодуванню контрагентом за договором.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 р. або пізніше. Дострокове застосування дозволене.

Дані поправки не застосовні до кредитної спілки.

Поправка до МСФЗ (IFRS) 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» - дочірня організація, вперше застосовує Міжнародні стандарти фінансової звітності

В рамках процесу щорічних удосконалень МСФЗ, період 2018-2020 років, Рада з МСФЗ випустила поправку до МСФЗ (IFRS) 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності». Відповідно до даної поправки дочірня організація, яка вирішує застосувати пункт D16 (а) МСФЗ (IFRS) 1, має право оцінювати накопичені курсові різниці з використанням сум, відображених у фінансовій звітності материнського підприємства, виходячи з дати переходу материнського підприємства на МСФЗ. Дана поправка також може

бути застосована до асоційованих організацій та спільних підприємств, які вирішують застосовувати пункт D16 (a) МСФЗ (IFRS) 1.

Дана поправка набирає чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 р. або після цієї дати. Допускається дострокове застосування.

Дані поправки не застосовні до кредитної спілки.

Поправка до МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» - комісійна винагорода під час проведення «тесту 10%» в разі припинення визнання фінансових зобов'язань

В рамках процесу щорічних удосконалень МСФЗ, період 2018-2020 років, Рада з МСФЗ випустила поправку до МСФЗ (IFRS) 9. В поправці пояснюються суми комісійної винагороди, які організація враховує при оцінці того, чи суттєво відрізняються умови нового або модифікованого фінансового зобов'язання від умов первісного фінансового зобов'язання. До таких сум відносяться тільки ті комісійні винагороди, які були виплачені або отримані між певним кредитором і позичальником, включаючи комісійну винагороду, виплачену або отриману кредитором або позичальником від імені іншої сторони. Організація повинна застосовувати дану поправку щодо фінансових зобов'язань, які були модифіковані або замінені на дату початку (або після неї) річного звітного періоду, в якому організація вперше застосовує дану поправку.

Дана поправка набирає чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2022 р. або після цієї дати. Допускається дострокове застосування. Організація застосує цю поправку щодо фінансових зобов'язань, які були модифіковані або замінені на дату початку (або після неї) річного звітного періоду, в якому вперше застосовується дана поправка.

Очікується, що дана поправка суттєво не вплине на кредитну спілку.

Поправка до МСФЗ (IAS) 41 «Сільське господарство» - оподаткування при оцінці справедливої вартості

В рамках процесу щорічних удосконалень МСФЗ, період 2018-2020 років, Рада з МСФЗ випустила поправку до МСФЗ (IAS) 41 «Сільське господарство». Дана поправка виключає вимогу в пункті 22 МСФЗ (IAS) 41 про те, що організації не включають до розрахунку грошові потоки, пов'язані з оподаткуванням, при оцінці справедливої вартості активів, що належать до сфери застосування МСФЗ (IAS) 41.

Організація повинна застосовувати дану поправку перспективно щодо оцінки справедливої вартості на дату початку (або після неї) першого річного звітного періоду, починається 1 січня 2022 р. або після цієї дати. Допускається дострокове застосування.

Дана поправка не застосовна до кредитної спілки.

Поправка до МСБО (IAS) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»

В лютому 2021 р. Рада з МСФЗ видала «Визначення бухгалтерських оцінок (Поправки до МСБО 8)», щоб допомогти суб'єктам господарювання розрізнити облікову політику та бухгалтерські оцінки.

Поправки замінюють визначення змін у бухгалтерських оцінках визначенням бухгалтерських оцінок. Згідно з новим визначенням, бухгалтерські оцінки - це «грошові суми у фінансовій звітності, оцінка яких пов'язана з невизначеністю».

Організація здійснює бухгалтерську оцінку задля досягнення мети, поставленої в обліковій політиці. Виконання бухгалтерських оцінок включає використання суджень чи припущень з урахуванням останньої доступної надійної інформації.

Ефекти зміни вихідних даних або методу оцінки, використаних для виконання бухгалтерської оцінки, є змінами в бухгалтерських оцінках, якщо вони не є результатом виправлення помилок попереднього періоду.

Поправки набувають чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 р. або пізніше. Дострокове застосування дозволено.

Очікується, що дана поправка суттєво не вплине на кредитну спілку.

Зміни до МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності»

В лютому 2021 р. Рада з МСФЗ випустила поправки до МСБО (IAS) 1 та Практичних рекомендацій №2 щодо застосування МСБО «Формування суджень про суттєвість», які містять інструкції та приклади, що допомагають організаціям застосовувати судження про суттєвість при розкритті інформації про облікову політику. Поправки повинні допомогти організаціям розкривати більш корисну інформацію про облікову політику за рахунок заміни вимоги про розкриття організаціями «значних положень» облікової політики на вимогу про розкриття «суттєвої інформації» про облікову політику, а також за рахунок додавання інструкції щодо того, як організації повинні застосовувати поняття суттєвості при ухваленні рішень щодо розкриття інформації про облікову політику.

Поправки до МСБО (IAS) 1 застосовуються до річних періодів, що починаються 1 січня 2023 р. або після цієї дати, з можливістю дострокового застосування. Оскільки поправки до

Практичних рекомендацій № 2 щодо застосування МСБО не містять обов'язкову інструкцію щодо застосування визначення суттєвості до інформації про облікову політику, не потрібно вказувати дату набуття чинності даних поправок. Дострокове застосування дозволено.

На даний момент кредитна спілка проводить оцінку впливу даних поправок на розкриття інформації про облікову політику кредитної спілки.

Примітка 6. Розкриття статей фінансової звітності

Система МСФЗ строго не регламентує формат представлення звіту про фінансовий стан. У звіті про фінансовий стан суб'єкт господарювання подає поточні та непоточні активи і поточні та непоточні зобов'язання як окремі класифікації, за винятком тих випадків, коли подання в порядку зміни ліквідності дає інформацію, яка є надійною і найбільш доречною.

Для кредитних спілок, які є фінансовими установами подання активів та зобов'язань у порядку зростання чи зменшення ліквідності надає інформацію, що є обґрунтованою і більш доречною, ніж подання на основі поточні/непоточні, оскільки суб'єкт господарювання не постачає товари або послуги в межах операційного циклу, який можна чітко визначити.

Форми української фінансової звітності, затвердженої Мінфіном України, не дають можливості кредитним спілкам відобразити в ній інформацію про специфічні особливості їх діяльності. Тому кредитна спілка подає таку інформацію в цих примітках при описі статей звіту про фінансовий стан (Балансу).

Статті звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за МСФЗ не обов'язково класифікуються за ознакою операційності/неопераційності.

Кредитна спілка в цих примітках при розкритті інформації бере до уваги такі чинники, як суттєвість і характер, а також функцію статей доходу та витрат, з метою надання інформації, яка стосується її діяльності як фінансової установи (див. примітка 18).

Між тим типові форми Звіту про сукупний дохід та Звіту про рух грошових коштів, затверджені Мінфіном України для представлення фінансової звітності, заповнюються кредитною спілкою відповідно до такої класифікації звичайної діяльності спілки:

Операційна діяльність - діяльність з надання фінансових кредитів членам кредитної спілки та діяльність по залученню внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, а також операції, що забезпечують або виникають в наслідок проведення діяльності з надання фінансових послуг членам кредитної спілки.

Фінансова діяльність - діяльність, що призводить до зміни розміру власного та позикового капіталу кредитної спілки за рахунок залучення коштів від інших осіб, крім членів кредитної спілки. А також отримання та повернення зворотних внесків членів спілки крім внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки.

Інвестиційна (інша) діяльність - діяльність з придбання та реалізації (ліквідації) необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів, у тому числі надання кредитів іншим кредитним спілкам.

Примітка 7. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти, відображені в рядку 1165 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня ' р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Грошові кошти у касі	1 020	932
Грошові кошти на банківських рахунках	1 357	1 145
Грошові еквіваленти, у т.ч.:	-	-
<i>Строкові депозити розміщені в банках зі строком погашення до 30 днів</i>	-	-
Всього грошові кошти та їх еквіваленти	2 377	2 077

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти та кошти на банківських рахунках кредитної спілки. За станом на 31 грудня 2021 року та 2020 року всі грошові кошти та їх еквіваленти не є знеціненими, відсутнє значне зростання кредитного ризику, історичні дані по втратах складають 0%.

Грошові кошти розміщені в одному державному банку - 100%. Вплив визначення амортизованої собівартості із застосуванням методу ефективної процентної ставки є несуттєвим і тому не відображений в цій фінансовій звітності.

Для цілей формування Звіту про рух грошових коштів кредитна спілка розподіляє рух коштів на операційну, інвестиційну та фінансову діяльність.

До руху коштів від операційної діяльності відносяться надходження та видатки грошових

коштів, пов'язані з операціями по наданню (залученню) кредитів членам кредитної спілки та внески (вклади) членів кредитної спілки на депозитні рахунки.

До руху коштів від інвестиційної діяльності відносяться сплата внесків в капітал об'єднаної кредитної спілки, придбання основних засобів та надходження (повернення) коштів розміщених в інших фінансових установах.

До руху коштів від фінансової діяльності відносяться операції з надходження та повернення пайових внесків членів кредитної спілки до її капіталу, надходження (повернення) коштів отриманих (залучених) від інших фінансових установ.

В 2021 та 2020 роках до складу руху коштів від фінансової діяльності включені надходження та видатки пов'язані із залученням та погашенням кредитів, процентів за кредитними договорами з Українською об'єднаною кредитною спілкою (далі – УОКС), а також надходження та повернення фінансових зобов'язань, представленими зворотними внесками членів кредитної спілки в пайовий та інший додатковий капітал (заборгованість за розрахунками з учасниками), які повертаються члену в порядку, передбаченому статуту кредитної спілки (див. примітку 4.12), зокрема:

За звітний період 2021 року

Фінансові зобов'язання:	на 31.12.2021	Надходження	Видатки	на 31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>				
УОКС	300	1 400	(1 100)	-
Розрахунки по процентах з банком з УОКС	1	47	(46)	-
По зворотніх внесках	91	1	-	90
Зобов'язання з оренди	508	-	(212)	450
Разом	900	1 448	(1 358)	540

Надходження по зобов'язаннях з оренди в розмірі 270 тис. грн. пов'язані із не грошовими операціями по операціях з обліку оренди згідно із МСФЗ 16.

За звітний період 2020 року

Фінансові зобов'язання:	на 31.12.2020	Надходження	Видатки	на 31.12.2019
<i>(в тисячах гривень)</i>				
УОКС	-	-	(1 650)	1 650
Розрахунки по процентах з банком з УОКС	-	-	(29)	10
По зворотніх внесках	90	1	-	89
Зобов'язання з оренди	450	-	(397)	431
Разом	540	1	(2 076)	2 180

Надходження по зобов'язаннях з оренди в розмірі 416 тис. грн. пов'язані із не грошовими операціями по операціях з обліку оренди згідно із МСФЗ 16.

Примітка 8. Депозити в інших фінансових установах

Фінансові інвестиції, балансова вартість яких відображена в рядках 1140 та 1160 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Грошові кошти на депозитних рахунках у банках, що розміщені на термін більше, ніж 30 днів, в т.ч.	1 200	1 700
Розрахунки за нарахованими процентами за вкладками на депозитних рахунках в банках	1	6
Внески (вклади) на депозитні рахунки в об'єднаній кредитній спілці в т.ч.:	-	-
Розрахунки за нарахованими процентами за вкладками на депозитах в об'єднаній кредитній спілці	-	-
Всього коштів в (заборгованості) інших фінансових установах	1 201	1 706

За станом на 31 грудня 2021 року та 2020 року всі кошти на депозитах не є знеціненими, відсутнє значне зростання кредитного ризику, історичні дані по втратах складають 0%. Усі депозити розміщені на строк до 1 року. Вплив визначення амортизованої собівартості із застосуванням методу ефективної процентної ставки є несуттєвим і тому не відображений в цій фінансовій звітності.

Примітка 9. Кредити, надані членам кредитної спілки

Кредити, надані членам кредитної спілки, балансова вартість яких відображена в рядках 1140 1155 Балансу включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Кредити, надані членам кредитної спілки з терміном погашення:	29 519	30 831
від 3 до 12 місяців	2 638	2 446
понад 12 місяців	26 881	28 385
Розрахунки за нарахованим доходами	507	564
Мінус: резерв під знецінення кредитів, в т.ч. резерв на % по кредитах	(1 186) (198)	(878) (128)
Всього кредити, надані членам кредитної спілки	28 840	30 517
Кількість членів кредитної спілки, які мають заборгованість за кредитами	1 063	1 423

Упродовж представлених періодів в сумі резерву під знецінення кредитів, наданих членам кредитної спілки відбулися такі зміни:

	непрост- рочені (модифі- ковані)	простро- чені до 30 днів (модифі- ковані)	прострочені від 31 до 90 днів	прострочені від 91 до 180 днів	прострочені від 181 до 365 днів	прострочені понад 12 місяців	Всього
<i>(в тисячах гривень)</i>							
Резерв на 01.01.2020	(129)	(8)	(6)	-	(6)	(190)	(339)
Збільшення резерву	(11)	(46)	(3)	-	(76)	(463)	(599)
Зменшення резерву	58	-	2	-	-	-	60
Резерв на 31.12.2020	(82)	(54)	(7)	-	(82)	(653)	(878)
Збільшення резерву	(198)	(21)	(56)	(21)	(18)	(115)	(429)
Зменшення резерву	26	51	-	-	32	12	121
Резерв на 31.12.2021	(254)	(24)	(63)	(21)	(68)	(756)	(1 186)

В звіті по фінансові результати доходи та витрати від коригування резерву під знецінення відображаються в згорнутій сумі.

Як зазначено в примітці 4.2 для визначення якості кредитного портфелю спілка застосовує класифікацію позичальників по групах ризиків, яка базується на оцінці їх платоспроможності та періоду прострочення виконання позичальником своїх зобов'язань. В основу класифікації за групами ризику покладені такі принципи:

1 група ризику- кредит без будь-яких очевидних ризиків.

2 група ризику- кредит з підвищеним ризиком.

3 група ризику- кредит з високим ступенем ризику неповернення або вже неповернений.

Резерв під знецінення формується для кожної групи ризиків з врахуванням оціночної вартості забезпечення.

На 31 грудня 2021 року балансова вартість кредитів, наданих членам кредитної спілки за кредитною якістю класифікуються таким чином:

*Кредитна спілка «Бойківщина»
фінансова звітність на 31 грудня 2021 року
та за рік, що закінчився на зазначену дату
Примітки до фінансової звітності*

	1 група ризичу	2 група ризичу	3 група ризичу	Всього
<i>(в тисячах гривень)</i>				
Знецінені на індивідуальній основі, в т.ч.				
непрострочені	-	493	-	493
прострочені до 30 днів	183	40	-	223
прострочені від 31 до 60 днів	-	201	-	201
прострочені від 61 до 90 днів	-	-	24	24
прострочені від 91 до 180 днів	-	-	62	62
прострочені понад 181 днів	-	-	734	734
безнадійні	-	-	-	-
Знецінені на портфельній основі (непрострочені)	28 289	-	-	28 289
Усього кредитів до знецінення	28 472	734	820	30 026
<i>Резерв під знецінення кредитів</i>	<i>(44)</i>	<i>(322)</i>	<i>(820)</i>	<i>(1 186)</i>
Всього кредити, надані членам кредитної спілки	28 428	412	-	28 840

На 31 грудня 2020 року балансова вартість кредитів, наданих членам кредитної спілки за кредитною якістю класифікуються таким чином:

	1 група ризичу	2 група ризичу	3 група ризичу	Всього
<i>(в тисячах гривень)</i>				
Знецінені на індивідуальній основі, в т.ч.				
непрострочені	-	33	-	33
прострочені до 30 днів	-	3 417	-	3 417
прострочені від 31 до 60 днів	-	25	-	25
прострочені від 61 до 90 днів	-	-	-	-
прострочені від 91 до 180 днів	-	-	90	90
прострочені понад 181 днів	-	-	653	653
безнадійні	-	-	-	-
Знецінені на портфельній основі (непрострочені до 30 днів)	31 362	-	-	31 362
Усього кредитів до знецінення	31 362	3 475	743	35 580
<i>Резерв під знецінення кредитів</i>	<i>(68)</i>	<i>(75)</i>	<i>(735)</i>	<i>(878)</i>
Всього кредити, надані членам кредитної спілки	31 294	3 400	8	34 702

Примітка 10. Нефінансові активи

Інша дебіторська заборгованість, балансова вартість якої відображена в рядку 1155 Балансу включає:

	31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Розрахунки з фондами соціального страхування та інша дебіторська заборгованість	-	3
Розрахунки з працівниками по оплаті праці	4	1

Інша дебіторська заборгованість, це інші нефінансові активи. Ці суми визнаються за первісно отриманими (сплаченими) сумами.

Знецінення іншої дебіторської заборгованості визначається на підставі положень облікової політики зазначених в [примітці 4.1.](#)

Інші нефінансові активи, відображені в рядках 1010, 1130, 1135, 1170 Балансу, включають:

	31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші нефінансові активи:		
Запаси, в т.ч.:	9	9
Розрахунки за виданими авансами	30	24
Розрахунки з бюджетом	9	1
Передплачені витрати	6	6
Всього інші нефінансові активи	54	40

У цій фінансовій звітності зазначені активи відображені за балансовою вартістю.

Ні аванси одержані, ні аванси видані, ні переплачені податки, збори та обов'язкові платежі не

є фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями. Ці суми визнаються за первісно отриманими (сплаченими) сумами.

Примітка 11. Інші фінансові інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю

Це пайові внески в капітал об'єднаної кредитної спілки, вартість яких відображена в рядку 1035 Балансу, і як зазначено в примітці 4.2 собівартість є найкращою оцінкою справедливої вартості цих активів.

Примітка 12. Основні засоби та Нематеріальні активи

Вартість основних засобів та нематеріальних активів, відображених в рядках 1000-1002, 1005, 1010-1012 Балансу, включає:

	Будівлі (офісні приміщен- ня)	Офісне комп'ютер-не обладнан ня	Авто- мобілі	Інше офісне обладнання, меблі, інвентар і інші	Немате- ріальні активи	Всього
<i>(в тисячах гривень)</i>						
Вартість на 01 січня 2020 р.						
Первісна вартість	5 332	1 081	159	1 211	77	7 860
Накопичений знос (амортизація)	(1 574)	(666)	(75)	(964)	(25)	(3 304)
Балансова вартість	3 758	415	84	247	52	4 556
Надходження	-	54	-	47	-	101
Вибуття	-	(85)	-	(17)	-	(102)
Нарахована амортизація (знос)	(209)	(210)	(12)	(131)	(6)	(568)
Вибуття амортизація (знос)	-	85	-	17	-	102
Вартість на 31 грудня 2020 р.						
Первісна вартість	5 332	1 051	159	1 241	77	7 860
Накопичений знос (амортизація)	(1 783)	(792)	(87)	(1 078)	(31)	(3 771)
Балансова вартість	3 549	259	72	163	46	4 089
Надходження	-	207	-	74	-	281
Вибуття	-	(39)	-	(35)	-	(74)
Нарахована амортизація (знос)	(210)	(190)	(12)	(114)	(7)	(533)
Вибуття амортизація (знос)	-	39	-	35	-	74
Вартість на 31 грудня 2021 р.						
Первісна вартість	5 332	1 218	159	1 280	77	8 066
Накопичений знос (амортизація)	(1 993)	(943)	(99)	(1 157)	(38)	(4 230)
Балансова вартість	3 339	275	60	123	39	3 836

Первісна вартість повністю амортизованих основних засобів, які ще використовуються, становить на 31.12.2021 - 1 453 тис. грн. та на 31.12.2020 - 1 197 тис. грн.

Нематеріальні активи складаються з вартості програмного забезпечення та ліцензій на придбані програмні продукти, а також ліцензій на здійснення діяльності. Вартість нематеріальних активів, по яким нарахована 100% амортизація, складає 16 тис. грн. станом на 31.12.2021 та 31.12.2020.

Примітка 13. Актив з права користування

Вартість та рух активу з права користування, відображений в рядку 1090 Балансу, наведений нижче:

	Офісні приміщення
<i>(в тисячах гривень)</i>	
Вартість на 31 грудня 2020 р.	
Первісна вартість	863
Накопичений знос (амортизація)	(426)
Балансова вартість	437
Надходження	445
Вибуття	(507)
Амортизаційні відрахування (див. примітку 18.4)	(381)
Вибуття амортизаційні відрахування	487
Вартість на 31 грудня 2021 р.	
Первісна вартість	801
Накопичений знос (амортизація)	(320)
Балансова вартість	481

За рік, що закінчився 31 грудня 2021 року у первісній вартості не було змінних орендних платежів, які залежать від індексу чи ставки. Також не було оренди з гарантіями ліквідаційної вартості або оренди, яка ще не почалася, по якій у кредитної спілки є зобов'язання.

Витрати, пов'язані з орендою, щодо якої кредитна спілка застосувала практичний прийом, описаний у параграфі 5а МСФЗ 16 (оренда зі строком менш ніж 12 місяців), за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року відсутні.

У період карантину кредитна спілка - як орендар не отримувала поступки з орендних платежів і тому не застосувала поправки до МСФЗ 16 щодо спрощення обліку орендарем орендних концесій (поступок), наданих у зв'язку з COVID-19.

Примітка 14. Фінансові зобов'язання

1. **Кредити, отримані від об'єднаної кредитної спілки**, балансова вартість яких відображена в рядку 1690 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Кредити, отримані від об'єднаної кредитної спілки, в т.ч.		
залучені на строк (до 12 міс.)	300	-
розрахунки за нарахованими процентами за користування залученими коштами	1	-
Всього зобов'язання	301	-

Не виконані зобов'язання у кредитної спілки відсутні.

2. **Залучені кошти членів кредитної спілки**, балансова вартість яких відображена в рядках 1515, 1610, 1690 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Вклади членів кредитної спілки на депозитний рахунок, в т.ч.	24 086	26 892
до запитання	-	-
залучені на строк (до 3 міс.)	1 709	835
залучені на строк (від 3 до 12 міс.)	3 379	3 777
залучені на строк (> 12 міс.)	2 101	1 153
залучені на строк (> 12 міс.) зі строком погашення в поточному році	16 897	21 127
Розрахунки за нарахованими процентами за користування залученими коштами	270	475
Всього зобов'язання	24 356	27 367
Кількість членів кредитної спілки, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках	273	321

Не виконані зобов'язання у кредитної спілки відсутні

3. **Інші фінансові зобов'язання**, балансова вартість яких відображена в рядках 1640, 1690, 1615 Балансу, включають відповідно:

*Кредитна спілка «Бойківщина»
фінансова звітність на 31 грудня 2021 року
та за рік, що закінчився на зазначену дату
Примітки до фінансової звітності*

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші фінансові зобов'язання:		
Зворотні внески членів кредитної спілки в пайовий та інший додатковий капітал	91	90
Розрахунки з вибувшими членами	317	915
Інші розрахунки з членами	11	9
Розрахунки з постачальниками товарів (робіт, послуг)	10	63
Всього зобов'язання	429	1 077

Примітка 15. Орендні зобов'язання

Орендні зобов'язання, балансова вартість яких відображена в рядках 1515, 1610 та 1690 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Орендні зобов'язання:		
Довгострокова частина зобов'язань з оренди	271	224
Поточна частина зобов'язань з оренди	237	165
Поточні зобов'язання з оренди	-	61
Всього зобов'язання	508	450

У 2021 році процентні витрати за орендними зобов'язаннями становили 80 тис. грн. (2020 рік – 55 тис. грн.).

У 2021 році загальний обсяг відтоку грошових коштів за оренду становив 443 тис. грн. (2020 рік – 452 тис. грн.), зокрема щодо оплати тіла орендних зобов'язань 363 тис. грн. (2020 рік – 372 тис. грн.) щодо сплати процентних витрат по орендним зобов'язанням 80 тис. грн. (2020 рік – 55 тис. грн.).

В звіті про рух грошових коштів витрачання коштів на процентні витрати по оренді відображаються в складі інвестиційної діяльності як «Інші платежі» ряд. 3290, а оплата тіла орендних зобов'язань в складі фінансової діяльності - ряд.3365 «Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди» звіту.

Примітка 16. Інші нефінансові зобов'язання

Інші нефінансові зобов'язання, балансова вартість яких відображена в рядках 1525, 1620, 1625-1630,1660 Балансу, включають:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші нефінансові зобов'язання:		
Цільове фінансування (компенсації втрат членів кредитної спілки за програмою енергозбереження)	31	29
Зобов'язання за розрахунками з бюджетом	-	62
Нараховані витрати на виплати працівникам	-	3
Нараховані забезпечення на виплату відпусток	631	240
Всього зобов'язання	662	334

Примітка 17. Капітал кредитної спілки

Власний капітал кредитної спілки, відображений в рядках 1415, 1420 Балансу, складається з таких компонентів:

	на 31 грудня 2021 р.	на 31 грудня 2020 р.
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Резервний капітал, у т.ч.:		
резервний капітал, сформований за рахунок вступних внесків	9 394	8 584
резервний капітал, сформований за рахунок доходу	358	342
резервний капітал, сформований за рахунок інших джерел	6 323	5 567
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2 713	2 675
Всього капітал	1 308	1 284
	10 702	9 868

Рух складових капіталу відображений у Звіті про власний капіталу.

Кредитна спілка формує резервний капітал відповідно до положення про фінансове управління. Джерела формування резервного капіталу передбачені статутом та положенням про фінансове управління кредитної спілки. Порядок розподілу прибутку зазначено в примітці 4.11.

Примітка 18. Доходи та витрати кредитної спілки

1. **Процентні доходи кредитної спілки**, відображені в складі операційних та фінансових доходів в Звіті про сукупний дохід в рядках 2120 та 2220 відповідно, включають:

Процентні доходи	2021 рік	2020 рік
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші операційні доходи, у тому числі:	12 494	13 128
<i>Проценти за кредитами, наданими членам кредитної спілки</i>	12 472	12 997
<i>Доходи від відсотків за залишками грошових коштів та їх еквівалентів на рахунках в банках</i>	22	131
Інші фінансові доходи, у тому числі:	19	164
<i>Проценти за кредитами, наданими іншим кредитним спілкам</i>	-	-
<i>Доходи від коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках</i>	19	116
<i>Доходи від коштів, розміщених на депозитних рахунках в об'єднаній кредитній спілці</i>	-	48
Всього процентні доходи	12 513	13 292

2. **Процентні витрати кредитної спілки**, відображені в складі операційних та фінансових витрат в Звіті про сукупний дохід в рядках 2180 та 2250 відповідно, включають:

Процентні витрати	2021 рік	2020 рік
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші операційні витрати, у тому числі:	2 247	4 839
<i>Нараховані проценти за внесками (вкладами) на депозитні рахунки членів кредитної спілки</i>	2 247	4 839
Фінансові витрати, у тому числі:	47	19
<i>Нараховані проценти за кредитами, отриманими від об'єднаної кредитної спілки</i>	47	19
Всього процентні витрати	2 294	4 858

3. **Інші доходи кредитної спілки**, відображені в складі операційних та інших доходів в Звіті про сукупний дохід в рядках 2120 та 2240 відповідно, включають:

Інші доходи	2021 рік	2020 рік
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Інші операційні доходи, у тому числі:	57	3
<i>Доходи від відшкодування судових витрат</i>	2	2
<i>Дохід від списання кредиторської заборгованості</i>	55	1
Інші доходи, у тому числі:	24	-
<i>Доходи від списання заборгованості з оренди</i>	24	-
Всього інші доходи	81	3

4. **Інші витрати кредитної спілки**, відображені в складі операційних та інших витрат в Звіті про сукупний дохід в рядках 2130, 2180 та 2270 відповідно, включають:

Інші витрати	2021 рік	2020 рік
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Адміністративні витрати, у тому числі:	9 072	7 046
<i>Витрати на нарахування заробітної плати та обов'язкових платежів</i>	6 569	4 830
<i>Витрати на амортизацію основних засобів та нематеріальних активів</i>	533	568
<i>Витрати на амортизацію активу з права користування загальногосподарські (витрати), пов'язаних з управлінням та обслуговуванням кредитної спілки</i>	380	379
<i>Витрати на рекламу діяльності</i>	1 450	1 104
<i>Витрати на рекламу діяльності</i>	140	165
Інші операційні витрати, у тому числі:	348	580
<i>Витрати на формування резерву під знецінення кредитів</i>	308	540
<i>Витрати на сплату членських внесків до асоціації</i>	40	40
Фінансові витрати на зобов'язання з оренди	80	55
Всього інші витрати	9 500	7 681

Примітка 19. Управління ризиками

Метою управління ризиками кредитної спілки є:

- забезпечення утримання ризиків кредитної спілки на безпечному рівні на постійній основі;

- сприяння ефективному управлінню активами і пасивами кредитної спілки, зокрема запобігання неадекватному використанню коштів;
- забезпечення дотримання необхідного рівня ліквідності активів кредитної спілки;
- дотримання під час управління активами і пасивами кредитної спілки обмежень, визначених законодавством України, а також принципів, внутрішніх правил, процедур та лімітів, визначених нормативно-правовими актами Нацкомфінпослуг та/або НБУ (далі – регулятор);
- вчасне надання керівництву кредитної спілки належної інформації (звітів) про стан управління ризиками активів та пасивів кредитної спілки.

Відповідно до внутрішніх положень кредитна спілка ідентифікує ризик ліквідності, ринковий ризик та кредитний ризик, як основні можливі ризики діяльності кредитної спілки

Ризик ліквідності стосується наявності достатніх коштів для повернення внесків і погашення інших фінансових зобов'язань, пов'язаних із фінансовими інструментами, при настанні терміну їхнього погашення.

Виникає через неспроможність кредитної спілки запобігти зменшенню обсягів зобов'язань або фінансувати збільшення кредитного портфеля. Визначається обсягом неотриманих доходів у разі вимушеного продажу активів за поточною вартістю для покриття розриву ліквідності або розміром надлишкових витрат, які понесені у разі вимушеного залучення пасивів для вирішення проблем, пов'язаних з нестачею ліквідних активів.

Для управління ризиком ліквідності кредитна спілка використовує наступні методи:

- контроль за фінансовими нормативами щодо ліквідності відповідно до вимог Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг;
- обмеження щодо залучення короткострокових фінансових зобов'язань або обмеження щодо довгострокового кредитування;
- впровадження збалансованої процентної політики, яка зорієнтована на довгострокове залучення та короткострокове кредитування;
- складання прогнозів руху грошових коштів, яке включає заплановані видачі та повернення кредитів.

Також кредитна спілка щоденно здійснює моніторинг показників ліквідності та аналіз управління джерелами фінансування:

Показники	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Розрахунковий запас ліквідності	1 205	1 346
Прийнятні активи	3 742	3 943
Відхилення	2 537	2 597
Готівкові кошти в касі	1 020	932
Грошові кошти в банках	2 557	2 845
Додаткові пайові внески в УОКС	166	166

Розрахунковий запас ліквідності кредитної спілки обчислюється від суми залишку додаткових пайових внесків членів кредитної і становить 5 відсотків. Норматив запасу ліквідності кредитною спілкою виконується тому що різниця між прийнятними активами кредитної спілки та розрахунковим запасом ліквідності - позитивна (більше ніж 0).

Аналіз фінансових зобов'язань, згрупованих за визначеними в договорах строками погашення:

- на 31 грудня 2021 року

Недисконтовані фінансові зобов'язання	до 3 міс.	3-12 міс.	понад 12 міс.	Всього
<i>(в тисячах гривень)</i>				
Заборгованість перед членами за внесками (вкладами) на депозитні рахунки	1 709	3 379	18 998	24 086
Розрахунки за нарахованими процентами за користування залученими коштами	270			270
Заборгованість перед членами за додатковими пайовими внесками	-	-	91	91
Кредити, отримані від об'єднаної кредитної спілки		300		300
Розрахунки з іншими юридичними особами	10	-	-	10
Всього на 31.12.2020	1 989	3 679	19 089	24 757

• на 31 грудня 2020 року

Недисконтовані фінансові зобов'язання (в тисячах гривень)	до 3міс.	3-12 міс.	понад 12 міс.	Всього
Заборгованість перед членами за внесками (вкладами) на депозитні рахунки	835	3 777	22 280	26 892
Розрахунки за нарахованими процентами за користування залученими коштами	475			475
Заборгованість перед членами за додатковими пайовими внесками	-	-	90	90
Кредити, отримані від об'єднаної кредитної спілки		-		-
Розрахунки з іншими юридичними особами	63	-	-	63
Всього на 31.12.2020	1 373	3 777	22 370	27 520

Заборгованість перед членами за додатковими пайовими внесками віднесена до періоду понад 1 рік зважаючи на історичні дані, які свідчать про збільшення із року в рік загального обсягу таких внесків, та специфіку процедури їх повернення, встановлену вимогами законодавства і статутом спілки. Заборгованість за внесків (вкладів) членів зазначена без врахування суми нарахованих, та несплачених відсотків. Загальну суму розподілено за періодами погашення, визначену укладеними договорами, без врахування пролонгації.

Аналіз фінансових активів, згрупованих за визначеними в договорах строками погашення:

• на 31 грудня 2021 року

Недисконтовані фінансові активи (в тисячах гривень)	до 3міс.	3-12 міс.	понад 12 міс.	Всього
Кредити надані членам кредитної спілки	-	2 638	26 881	29 519
Розрахунки за нарахованими доходами	-	37	469	506
Кошти розміщені на вкладних рахунках в банках	1 200	-	-	1 200
Розрахунки за нарахованими доходами за фінансовими інвестиціями	1	-	-	1
Грошові еквіваленти	2 377	-	-	2 377
Всього на 31.12.2021	3 578	2 675	27 350	33 603

• на 31 грудня 2020 року

Недисконтовані фінансові активи (в тисячах гривень)	до 3міс.	3-12 міс.	понад 12 міс.	Всього
Кредити надані членам кредитної спілки	-	2 446	28 385	30 831
Розрахунки за нарахованими доходами	-	48	516	564
Кошти розміщені на вкладних рахунках у банках	1 700	-	-	1 700
Розрахунки за нарахованими доходами за фінансовими інвестиціями	6	-	-	6
Грошові еквіваленти	2 077	-	-	2 077
Всього на 31.12.2020	3 783	2 494	28 901	35 178

Ринковий ризик — ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: валютний ризик, відсотковий ризик та інший ціновий ризик.

Враховуючи те, що процентні ставки за кредитами та внесками не залежать від коливань відсоткових ставок або валютних курсів, кредитна спілка вважає ринковий ризик несуттєвим. Кредитна спілка нараховує відсотки за фіксованими процентними ставками відповідно до процентної політики, встановленої спостережною радою.

Кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони. Кредитний ризик виникає в результаті кредитних операцій кредитної спілки з членами, внаслідок яких виникають фінансові активи.

Управління кредитним ризиком здійснюється шляхом прийняття управлінських рішень, спрямованих на досягнення мети одержання максимально можливих доходів при мінімальному ризику збитків на основі проведення кількісного і якісного аналізу кредитного портфеля кредитної спілки. Критерії оцінки фінансового стану позичальника встановлюються Положенням кредитної спілки про фінансові послуги та окремими рішеннями спостережної ради.

Цілями управління кредитним ризиком є:

- участь у затвердженні та нагляд за всіма кредитними зобов'язаннями позичальників відповідно до внутрішніх процедур.
- забезпечення збалансованої структури загального кредитного портфеля;
- забезпечення належного формування резервів у відповідності з прийнятими ризиками.

Кредитний ризик мінімізується за рахунок формування резервів, лімітування кредитних операцій, формування ефективної процентної політики, постійного кількісного та якісного аналізу кредитного портфеля, диверсифікації кредитного портфеля, підтримки на достатньому рівні власного капіталу.

Методами управління кредитним ризиком є:

- вивчення та оцінка кредитоспроможності позичальника;
- забезпечення кредитів;
- спостереження за дебіторською заборгованістю (моніторинг);
- диверсифікація та/або концентрація кредитного портфеля;
- створення резервів.

Максимальний рівень кредитного ризику кредитної спілки відображається в балансовій вартості фінансових активів у звіті про фінансовий стан:

	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Грошові кошти та їх еквіваленти (примітка 7)	2 377	2 077
Депозити в інших фінансових установах (примітка 8)*	1 201	1 706
Кредити, надані членам кредитної спілки (примітка 9)	28 768	30 517
Загальна максимальна сума кредитного ризику	32 346	34 300

*Кошти на вкладних рахунках в банках були розміщені кредитною спілкою у АТ «Ощадбанк», що мають довгостроковий кредитний рейтинг за національною шкалою на рівні Fitch Ratings - AA(ukr) дуже висока кредитоспроможність, прогноз стабільний, Moody`s – Baa1.ua достатня кредитоспроможність.

Кредитна спілка контролює значення **нормативу кредитного ризику**, яке має бути не більше ніж 25 відсотків та обчислюється як співвідношення загальної суми залишку зобов'язань перед кредитною спілкою за кредитними договорами всіх пов'язаних із кредитною спілкою осіб до капіталу кредитної спілки.

Показники	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Нормативне значення	≤ 25%	≤ 25%
Фактичне значення	1,64%	5,08%

Кредитна спілка також контролює значення **нормативу концентрації кредитного ризику**, яке має бути не більше ніж 3 та обчислюється як відношення суми залишку зобов'язань за кредитами, наданими десятьом членам кредитної спілки, з найбільшими такими залишками до основного капіталу кредитної спілки.

Показники	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Нормативне значення	≤ 3	≤ 3
Фактичне значення	0,32	0,34

У кредитної спілки станом на 31 грудня 2021 року та на 31 грудня 2020 року відсутні великі ризики (заборгованість за наданими кредитами одного члена кредитної спілки дорівнює або перевищує 10 відсотків капіталу кредитної спілки).

Управління капіталом в кредитній спілці має на меті створення ефективного функціонування і виконання основних показників діяльності кредитних спілок, створення резервних запасів для покриття ризиків діяльності. Відповідно до Розпорядження №1840 кредитна спілка контролює нормативи 1)достатності капіталу, 2)норматив фінансової стійкості та 3)буфер запасу капіталу.

1) **Норматив достатності** регулятивного капіталу встановлюється для запобігання надмірному переключенню кредитного ризику та ризику неповернення активів на членів кредитної спілки, які мають пайові членські внески та внески (вклади) на депозитні рахунки у кредитній спілці. Значення нормативу достатності капіталу має становити не менше ніж 7 відсотків та визначається як співвідношення частини капіталу, яка складається з суми пайового, резервного та додаткового капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритего збитку), за винятком додаткових пайових членських внесків, цільових внесків, а також усіх інших зворотних внесків членів кредитної спілки, що включаються до капіталу та відносно яких у кредитної спілки є зобов'язання щодо їх повернення відповідно до закону (крім обов'язкових

пайових членських внесків)-основний капітал, до балансової вартості всіх активів кредитної спілки.

Показники	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Нормативне значення	≤ 7%	≤ 7%
Фактичне значення	29,03%	25,35

2) **Норматив фінансової стійкості** визначається як співвідношення капіталу кредитної спілки до суми її загальних зобов'язань. Нормативне значення цього нормативу має бути не менше ніж 10 відсотків.

Показники	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>		
Нормативне значення	≥10%	≥10%
Фактичне значення	42,31%	34,57

3) **Буфер запасу** призначений для формування додаткового основного капіталу у тих кредитних спілках, які мають системне значення для ринку кредитної кооперації України з огляду на розмір залучених внесків (вкладів) на депозитні рахунки. Кредитна спілка обчислює буфер запасу, починаючи з першої звітної дати, на яку залишок внесків (вкладів) на депозитні рахунки перевищив 30 млн. грн. Буфер запасу для кредитної спілки станом на 31.12.2021 дорівнює нулю, тому що залишок внесків (вкладів) на депозитні рахунки становить до 30 млн.грн.

Примітка 20. Справедлива вартість

Фінансові активи й фінансові зобов'язання кредитної спілки містять грошові кошти, фінансові активи, фінансові зобов'язання, дебіторську і кредиторську заборгованість. Облікова політика щодо їхнього визнання й оцінки розкривається у відповідних розділах цих приміток.

Кредитна спілка класифікує всі фінансові активи на категорії за справедливою вартістю через прибуток або збиток та амортизованою собівартістю відповідно до визначених моделей управління фінансовими активами та характеристик грошових потоків (див. примітка 4.2). Усі фінансові зобов'язання (крім зворотніх внесків членів кредитної спілки в пайовий і інший додатковий капітал та іншої та інших фінансових активів, зазначених у примітці 14.3) кредитної спілки оцінюються за амортизованою собівартістю (див. примітка 4.3).

Нижче наведене порівняння балансової та справедливої вартості фінансових інструментів кредитної спілки, відображених у фінансовій звітності, за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2021 року та на 31 грудня 2020 року.

Показники	Балансова вартість		Справедлива вартість	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
<i>(в тисячах гривень)</i>				
Фінансові активи				
Фінансові активи за амортизованою собівартістю, у тому числі:	32 418	34 300	32 418	34 300
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 377	2 077	2 377	2 077
Депозити в інших фінансових установах	1 201	1 706	1 201	1 706
Кредити, надані членам кредитної спілки	28 840	30 517	28 840	30 517
Фінансові активи за справедливою вартістю, у тому числі:	166	169	166	169
Інші фінансові інвестиції	166	166	166	166
Інша дебіторська заборгованість		3	-	3
Усього фінансових активів	32 584	34 469	32 584	34 469
Фінансові зобов'язання				
Фінансові зобов'язання за амортизованою собівартістю, у тому числі:	25 165	27 817	25 165	27 817
Кредити отримані від інших фінансових установ	301	-	301	-
Залучені кошти членів	24 356	27 367	24 356	27 367

кредитної спілки				
Орендні зобов'язання	508	450	508	450
Фінансові зобов'язання за справедливою вартістю, у тому числі:	429	1 077	429	1 077
Зворотні внески членів кредитної спілки	91	90	91	90
Інші фінансові зобов'язання	338	987	338	987
Усього фінансових зобов'язання	25 594	28 894	25 594	28 894

В таблиці нижче представлена ієрархія джерел оцінок справедливої вартості активів та зобов'язань кредитної спілки за справедливою вартістю станом на 31 грудня 2021 року та на 31 грудня 2020 року.

Класи фінансових активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю (в тисячах гривень)	1 рівень (ті, що мають котирування, та спостережувані)		2 рівень (ті, що не мають котирувань, але спостережувані)		3 рівень (ті, що не мають котирувань і не є спостережуваними)		Усього	
	31.12.21	31.12.20	31.12.21	31.12.20	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Інші фінансові інвестиції	-	-	-	-	166	166	166	166
Інша дебіторська заборгованість	-	-	-	-		3		3
Зворотні внески членів кредитної спілки	-	-	-	-	91	90	91	90
Інші фінансові зобов'язання	-	-	-	-	338	987	338	987

В таблиці нижче представлений рух фінансових активів та зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю з використанням вихідних даних 3-го рівня ієрархії

Класи фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю з використанням 3-го рівня ієрархії (в тисячах гривень)	Залишки станом на 31.12.2021	Придбання, продажі, дооцінка	Залишки станом на 31.12.2020	Стаття (статті) у прибутку або збитку, у якій прибутки або збитки визнані
Інші фінансові інвестиції	166	-	166	-
Інша дебіторська заборгованість	-	(3)	3	-
Зворотні внески членів кредитної спілки	91	1	90	-
Інші фінансові зобов'язання	338	(649)	987	-

Керівництво кредитної спілки вважає, що наведені розкриття щодо застосування справедливої вартості є достатніми, і не вважає, що за межами фінансової звітності залишилась будь-яка суттєва інформація щодо застосування справедливої вартості, яка може бути корисною для користувачів фінансової звітності.

Примітка 21. Умовні активи та умовні зобов'язання

Кредитна спілка не ідентифікує умовних зобов'язань та умовних активів у розумінні МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи».

Примітка 22. Операції з пов'язаними сторонами

Кредитна спілка під час своєї діяльності може здійснювати операції з пов'язаними сторонами. До пов'язаних сторін кредитна спілка, як зазначено в примітці 4.13 відносяться всі члени органів управління.

Розкриття інформації щодо фінансових послуг та інших операцій які здійснювались з пов'язаними сторонами:

Вид операції	Залишки заборгованості на 31.12.2021	Надання (залучення) в 2021р.	Залишки заборгованості на 31.12.2020	Надання (залучення) в 2020 р.	Залишки заборгованості на 01.01.2020
<i>(у тисячах гривень)</i>					
Надання кредитів, у т.ч. з терміном погашення:	176	1 200	504	1 711	654
<i>від 3 до 12 місяців</i>	-	-	-	-	21
<i>понад 12 місяців</i>	176	1 200	504	1 711	633
Нараховані відсотки по кредитах	1	88	1	65	5
Залучення депозитів, у т.ч.:	2 657	6 595	3 359	7 176	3 380
<i>до запитання</i>	-	-	-	94	-
<i>залучені на строк (до 3 міс.)</i>	740	991	165	201	6
<i>залучені на строк (від 3 до 12 міс.)</i>	80	1 190	1	1	88
<i>залучені на строк (> 12 міс.)</i>	1 837	4 414	3 193	6 880	3 286
Нараховані відсотки по депозитах	42	275	62	560	61
Інші операції (надані послуги)	-	110	-	109	-

Крім представленого вище, відповідно до вимог МСФЗ 24 кредитна спілка надає інформацію щодо компенсації провідному управлінському персоналу. До провідного управлінського персоналу у розумінні МСБО 24 кредитна спілка відносить членів правління та членів спостережної ради.

Категорії виплат <i>(в тисячах гривень)</i>	За 2021 рік	За 2020 рік
короткострокові виплати працівникам	2 139	1 673
виплати по закінченні трудової діяльності	-	-
інші довгострокові виплати працівникам	-	-
виплати при звільненні	-	-
Всього виплат	2 139	1 673

Операції з пов'язаними сторонами здійснювались кредитною спілкою на загальних підставах.

Примітка 23. Події що відбулись після звітної дати

Під подіями після дати балансу кредитна спілка розуміє військову агресію Російської Федерації проти України, що стало підставою для введення воєнного стану на території України, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

Загострення російсько-українського конфлікту почалось після тривалого нарощування російських військ з листопада 2021 року вздовж кордону України з Російською Федерацією і Білоруссю та визнання органами влади Росії 21 лютого 2022 року терористичних утворень на території України - так званих «ДНР» і «ЛНР» - як державних утворень. Неодноразово різні ЗМІ, західні та українські політики розцінювали накопичення російських військ біля кордонів з Україною з листопада 2021 року як підготовку Росії до війни з Україною. Офіційні представники Росії всіляко заперечували у своїх заявах, що Росія планує чи має намір напасти на Україну. Практично одночасно Збройні сили Російської Федерації почали неприховане перекидання додаткових військ на окуповані території Донецької і Луганської областей.

24 лютого 2022 року приблизно о 03:00 UTC (05:00 за київським часом, UTC+2) президент Росії Володимир Путін у попередньо записаній телевізійній трансляції заявив, що він віддав наказ про проведення «спеціальної військової операції» на сході України. Через хвилини ракетні удари зазнали десятків міст по всій країні, включаючи столицю України Київ. Невдовзі українська прикордонна служба заявила, що її прикордонні пости з Росією та Білоруссю зазнали обстрілу. Російські війська почали вторгнення в Україну з Росії, Білорусі, Криму, сходу України. Президент України Володимир Зеленський негайно оголосив воєнний стан.

25 лютого 2022 року президент Володимир Зеленський видав розпорядження про повну мобілізацію українських військових на 90 днів. Він повідомив, що всім українським чоловікам віком від 18 до 60 років заборонено виїжджати за межі країни.

Протягом перших тижнів російські окупаційні війська зосередили наступ на напрямках Київ, Харків, Чернігів, Миколаїв, Одеса, Маріуполь, але так і не змогли захопити ці міста. Зазнавши фактичної поразки на полі бою російські окупаційні війська почали знищувати інфраструктуру України включно з медичними та освітніми закладами. Світова спільнота класифікувала такі дії як воєнні злочини.

НБУ відклав ухвалення рішення щодо зміни розміру облікової ставки. В умовах широкомасштабної збройної агресії і вимушеного запровадження адміністративних обмежень ринкові монетарні інструменти, у тому числі й облікова ставка, значно не впливають на функціонування грошово-кредитного та валютного ринків. Національний банк залишається відданим режиму інфляційного таргетування.

Валютний ринок зараз працює в режимі значних обмежень, які були запроваджені в умовах воєнного стану. Уповноваженим установам фактично заборонено здійснювати торгівлю валютними цінностями, крім низки випадків. Більшість угод на міжбанківському ринку відбувається за участі Національного банку – як на купівлю, так і на продаж валюти. З початку війни курс гривні зафіксували на рівні 24 лютого 2022 року. Яким буде курс після закінчення війни – залежатиме від дуже багатьох параметрів, тому прогнозувати зараз курс неможливо. Очікується, що після нормалізації ситуації повноцінну роботу валютного ринку буде відновлено в найкоротші терміни, валютні обмеження, запроваджені у воєнний період, будуть скасовані. Як тільки запрацюють ринкові монетарні інструменти, НБУ у разі виникнення дисбалансів зможе повернутися до згладжування курсових коливань та стабілізації ситуації на ринку. Для цього НБУ має достатній запас міжнародних резервів – 27,7 млрд доларів США станом на 7 березня 2022 року.

8 березня 2022 року Світовий банк вирішив виділити Україні додатково 723 мільйони доларів для «виходу з надзвичайної економічної ситуації». Зокрема, Рада виконавчих директорів СБ затвердила безкоштовний пакет додаткової бюджетної підтримки для України на 489 млн доларів. Сюди входить позика 350 млн доларів від Міжнародного банку реконструкції та розвитку, 80 млн доларів гарантій від Нідерландів та 50 млн доларів від Швеції.

Світовий банк готує ще один пакет допомоги Україні на 3 мільярди доларів, який нададуть вже в найближчі місяці, а також додаткову підтримку сусіднім країнам, що приймають українських біженців.

Також Україна отримує грантове фінансування на 134 млн доларів. З них 100 млн доларів – від Великобританії, 22 млн доларів – від Данії та ще 12 млн – від Латвії, Литви та Ісландії. Крім того, Японія додасть до пакету підтримки 100 млн доларів паралельного фінансування.

9 березня 2022 Виконавча рада МВФ схвалила виплату \$1,4 мільярда (1 005,9 мільйона SDR) в межах Інструменту швидкого фінансування (RFI), щоби допомогти Україні задовольнити нагальні потреби у фінансуванні та пом'якшити економічні наслідки війни.

Наступ окупаційних військ спричинив трагічну загибель людей, мають місце масштабні руйнування ключової інфраструктури в Україні, включно з медичними та освітніми закладами. Багато людей стали вимушеними переселенцями та біженцями. В результаті військових дій багато українських підприємств та суб'єктів господарювання тимчасово припинили або повністю припинили свою діяльність.

Регулювання діяльності кредитних спілок на період дії воєнного стану.

1. Регулятор – НБУ надав право кредитним спілкам не видавати:

- внески (вклади) за договорами про залучення строкового внеску (вкладу) та нараховані проценти за цими внескам (вкладами) до закінчення строку їх дії;
- додаткові пайові внески членам кредитної спілки в разі звернення про їх видачу.

Крім того, кредитні спілки обмежують видачу готівкових грошових коштів у національній валюті України в обсязі не більше 100 тисяч гривень на добу на одного члена кредитної спілки.

Водночас кредитні спілки мають право встановлювати граничну суму видачі готівкових грошових коштів у національній валюті України на добу на кожного члена кредитної спілки за умови дотримання обмеження у 100 тисяч гривень.

Такі зміни в роботі кредитних спілок затверджені НБУ від 26 лютого 2022 року № 24 «Про врегулювання діяльності фінансових установ».

Постанова набрала чинності 26 лютого 2022 року та діє на період дії Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

2. НБУ вніс низку змін щодо регуляторних вимог до кредитних спілок. Зміни спрямовані, зокрема, й на підтримання кредитних спілок. Зазначені нововведення запроваджені постановою Правління НБУ від 6 березня 2022 року № 39 «Про врегулювання діяльності учасників ринку небанківських фінансових послуг, небанківських фінансових груп, учасників платіжного ринку, колекторських компаній та юридичних осіб, які отримали ліцензію на надання банкам послуг з інкасації».

Зокрема, НБУ не застосовує до кредитних спілок заходів впливу за порушення:

- 1) обов'язкових фінансових нормативів та вимог, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами кредитних спілок, установлених Положенням про обов'язкові фінансові нормативи та вимоги, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами кредитних спілок, затвердженим розпорядженням Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 19 вересня 2019 року № 1840, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2019 року за № 1186/34157;
- 2) строків проведення чергових загальних зборів членів кредитної спілки за підсумками 2021 року;
- 3) строків подання звітності, установлених Правилами складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України, затвердженими постановою Правління Національного банку України від 25 листопада 2021 року № 123;
- 4) строків подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за 2021 рік, проміжної фінансової звітності та проміжної консолідованої фінансової звітності за 2022 рік, складених на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, до центру збору фінансової звітності, операційне управління яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Кредитні спілки зобов'язані дотримуватись обмежень, а саме:

- 1) не здійснювати заміни забезпечення за кредитними договорами, якщо така заміна призводить до збільшення розміру резерву забезпечення покриття втрат від неповернених позичок за таким кредитним договором;
- 2) не здійснювати виплати бонусів, премій та інших додаткових матеріальних винагород керівникам кредитної спілки, крім виплат, які є фіксованими складовими винагороди;
- 3) не здійснювати збільшення обсягів капітальних інвестицій за основними засобами та нематеріальними активами, які забезпечують діяльність кредитної спілки, але не дають доходу, крім нерухомого майна, що перейшло у власність кредитної спілки на підставі реалізації прав заставодержателя відповідно до умов договору застави;

Кредитні спілки мають право не видавати:

- 1) внески (вклади) за договорами про залучення строкового внеску (вкладу) та нараховані проценти за цими внесками (вкладами) до закінчення строку їх дії;
- 2) додаткові пайові внески членам кредитної спілки в разі звернення про їх видачу.

Кредитні спілки обмежують видачу готівкових грошових коштів у національній валюті України в обсязі не більше 100 000 грн кожному члену кредитної спілки на добу.

Кредитні спілки мають право встановлювати граничну суму видачі готівкових грошових коштів у національній валюті України на добу на кожного члена кредитної спілки за умови дотримання обмеження, передбаченого цією постановою.

Кредитним спілкам заборонити:

- 1) здійснення операцій із пов'язаними з кредитною спілкою особами в частині укладання нових кредитних договорів, укладання договорів про внесення змін до кредитних договорів щодо збільшення строків користування активами та/або збільшення сум кредиту;
- 2) дострокове повернення внесків (вкладів) членам кредитної спілки, які є пов'язаними з кредитною спілкою особами, за договорами про залучення строкового внеску (вкладу) та нараховані проценти за цими внесками (вкладами) до закінчення строку їх дії;

- 3) видачу додаткових пайових внесків членам кредитної спілки, які є пов'язаними з кредитною спілкою особами, у разі звернення про їх видачу;
- 4) здійснювати розподіл нерозподіленого прибутку в будь-якій формі (уключаючи на пайові внески у вигляді процентів), крім спрямування такого прибутку на збільшення резервного капіталу.

3. НБУ врегулював питання управління проблемною заборгованістю членів кредитних спілок.

Так, кредитним спілкам дозволено не враховувати кількість днів прострочення виплат за договорами кредиту, що відбуватиметься в період із 28 лютого 2022 року та впродовж 60 календарних днів після припинення чи скасування дії воєнного стану.

На прохання кредитних спілок та їх асоціацій «замороження» кількості днів прострочення рахуватиметься саме з 28 лютого 2022 року. Така необхідність обґрунтована особливостями програмного забезпечення кредитних спілок. Формування резерву забезпечення покриття втрат здійснюватиметься залежно від кількості днів прострочення за договорами кредиту станом на останній день кожного місяця. Такі особливості роботи програмного забезпечення відповідають вимогам законодавства. Унести зміни до програмного забезпечення або здійснити коригування звітності в ручному режимі для значної кількості кредитних спілок, які знаходяться в зоні активних бойових дій, сьогодні складно або взагалі неможливо.

Такі нововведення передбачені постановою Правління НБУ від 23 березня 2022 року № 61 «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39».

4. На час дії воєнного стану та в тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування споживач не буде нести відповідальності перед кредитором у разі прострочення виконання зобов'язань за споживчим кредитом.

Ці положення ухвалені Законом від 15.03.2022 № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», який вступив в силу з 17.03.2022 (день публікації).

В НБУ зауважили, що новий закон змінює низку правил роботи банків та небанківських фінансових установ, зокрема тих, що надають послуги з кредитування. Мета цих змін – насамперед полегшити ситуацію для українців-позичальників на час війни та післявоєнного відновлення економіки.

У разі допущення прострочення виконання зобов'язання, споживач звільняється, зокрема, від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором.

Також забороняється у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит збільшення процентної ставки за користування кредитом, крім випадків, коли встановлення змінюваної процентної ставки передбачено кредитним договором чи договором про споживчий кредит.

Неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання за таким договором, підлягають списанню.

Водночас, нові правила не передбачають скасування відсотків за користування кредитними коштами. Таке нарахування є правомірним з боку кредитора.

Кредитні канікули – це відтермінування сплати боргу, а не його прощення.

Також кредитні канікули – це право кредитора, а не його зобов'язання. Саме тому в НБУ рекомендують домовитися безпосередньо з кредитором про кредитні канікули.

Якщо ж позичальники мають достатній запас ресурсів, щоб продовжувати діяльність та обслуговувати позики, варто їх надалі сплачувати.

5. НБУ у зв'язку із суттєвим погіршенням фінансового стану позичальників, які втратили роботу в період війни, рекомендує фінансовим установам активніше пропонувати клієнтам-споживачам реструктуризацію заборгованості за споживчим кредитом або кредитні канікули.

Такі кроки на зустріч з боку фінансових установ нададуть можливість громадянам, які в даний час перебувають у скрутному становищі, тимчасово не обслуговувати кредити та повернути кредит тоді, коли таке буде можливим для клієнта.

Відповідні рекомендації містяться у відкритому листі НБУ, адресованому банкам, небанківським фінансовим установам та колекторським компаніям.

Очікується, що такі кроки з боку фінансових установ дозволять громадянам, які зараз опинилися у скрутному становищі, тимчасово не обслуговувати кредити та повернути їх тоді, коли це буде можливим.

Водночас НБУ нагадує фінансовим установам та колекторським компаніям про необхідність дотримуватись правил при обслуговуванні споживчих кредитів.

Так, у період дії воєнного стану та у 30-денний строк після дня його припинення або скасування споживач за договором про споживчий кредит не нестиме відповідальність перед кредитором у разі прострочення виконання зобов'язань. Він, зокрема, звільняється від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, передбачених договором та нарахованих включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання за таким договором, - вони підлягають списанню.

Крім того, забороняється у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит збільшувати процентну ставку за користування позицією, крім випадків, коли встановлення процентної ставки, що змінюється, передбачено кредитним договором або договором про споживчий кредит. Під час дії кредитних канікул не передбачено скасування процентів за користування кредитними коштами. Таке нарахування є правомірним з боку кредитора.

НБУ наголошує, що необхідно дотримуватися законодавчо встановлених вимог щодо взаємодії зі споживачами та іншими особами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог з етичної поведінки).

Наслідком недотримання таких вимог можливо застосування відповідних заходів впливу з боку регулятора.

6. Прийнято зміни до закону про виконавче провадження: на час дії військового стану стягнення по виконавчим листам призупинено.

26 березня 2022 року набрав чинності Закон від 15.03.2022 № 2129-IX «Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження».

Тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

- фізичні особи можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти на яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту за умови, якщо сума стягнення за виконавчим документом щодо такої особи не перевищує сто тисяч гривень;
- припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни російської федерації);
- визначені цим Законом строки перериваються та встановлюються з дня припинення або скасування воєнного стану.

Забороняється відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військової агресії російської федерації, у період такої окупації.

7. НБУ зв'язку з воєнним станом продовжує знижувати регуляторне навантаження на кредитні спілки та удосконалювати нормативно-правову базу для ринків небанківських фінансових послуг.

- 11 травня 2022 року набрала чинності постановою Правління Національного банку України від 10 травня 2022 року № 97 «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39», якою дозволено кредитним спілкам визначати рівень прострочення договорів кредиту відповідно до нових умов договору кредиту, пов'язаних із реструктуризацією зобов'язань за таким договором.

Крім того, кредитним спілкам продовжено максимально можливий строк (до 18 місяців) дії плану відновлення фінансової стабільності, а також знято обмеження на пролонгацію кредитних договорів, укладених із пов'язаними особами кредитної спілки.

Також НБУ може з власної ініціативи продовжувати строк виконання рішень про застосування заходів впливу, термін виконання яких припадає (припав) на період воєнного стану в Україні та 30 календарних днів із дня його припинення або скасування, щодо всіх учасників ринку небанківських фінансових послуг.

- Національний банк України запровадив для кредитних спілок можливість спрощеного порядку відкликання (анулювання) ліцензій. Це рішення прийняте з урахуванням негативного впливу війни на ринок кредитної кооперації та пропозицій учасників ринку й асоціацій кредитних спілок. Нею зможуть скористатися під час дії воєнного стану кредитні спілки, які

не мають зобов'язань за договорами про залучення внесків (вкладів) своїх членів на депозитні рахунки.

Виключення інформації про кредитну спілку з Державного реєстру фінансових установ також відбуватиметься у спрощеному порядку. Такі зміни містить постанова Правління Національного банку України від 27 липня 2022 року № 160 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39», що набирає чинності з 29 липня 2022 року.

Аналіз впливу подій після дати балансу на безперервність діяльності кредитної спілки див. примітку 4.16.

Затверджено до випуску та підписано

Голова правління

Любов КАЧКИНОВИЧ

Головний бухгалтер

Руслана ГАРАСИМ

05 серпня 2022 року